

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Sborník dobré praxe: pedagog – asistent

výstup projektu

Škola s místem pro všechny

reg. č.: CZ.1.07/1.2.25/01.0017

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Obsah

Poznámky k lekcím a metodice	4
Český jazyk - Podstatná jména	6
Český jazyk – slabiky a slova.....	18
Český jazyk – Boudo, budko	24
Český jazyk - Tvrdé souhlásky.....	34
Matematika- Jednoduché početní operace s přirozenými čísly.....	38
Matematika – Sčítání s přechodem desítky v oboru čísel do 20.....	42
Matematika - Počítáme do 7	46
Matematika – Obvody rovinných obrazců	48
Matematika – násobení a dělení 2	54
O Veliké řepě	57
Máme rádi ovoce.....	60
Cvičení a relaxace na velkých míčích.....	63
Výroba berušek	67

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Prvouka - Podzimní počasí.....	71
Tradiční české Vánoce x tradiční romské Vánoce	74
Slavení vánočních svátků v některých dalších zemí Evropy	79
Vánoční zvyky	82
Přírodopis - Vnitřní orgány	86
Cizokrajní obojživelníci	94
Největší města České republiky.....	97
Hudební výchova – Moje oblíbená píseň	102
Výtvarná výchova - Vánoční kapr	106
Výtvarná výchova - Dokážu kouzlit s barvami jako matka příroda?.....	109
Výtvarná výchova - Jaké je vlastně moře? Můžeme ho vidět i slyšet? Nebo i malovat?	111

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Poznámky k lekcím a metodice

Tyto lekce byly napsány pro specifické skupiny žáků. Poznámky k textům jsou tedy jen úvahami nad tím, jak by se s tématem dalo pracovat, nebo upřesňují konkrétní části metodických postupů. Nejsou doporučením pro konkrétní situaci a vzdělávací potřeby žáků, pro které byla lekce vytvořena.

Legenda k piktogramům:

"další varianta" = konkrétní část lekce (jednotlivý krok) by šlo udělat i jinak (možná interaktivněji, nebo ještě s jiným záměrem a cílem...)

"upřesnění - hřebíček na hlavičku" = cílem poznámky je znění původního textu upřesnit, podrobněji rozepsat

"rozšiřující varianta" = bylo by možné přidat nový krok – v úvodu, uprostřed lekce, popř. na jejím konci

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

"všimněte si" = teoretický komentář, který upozorňuje na nějakou pedagogickou zákonitost, fígl, který stojí za povšimnutí, nebo jen souvislost, která se čtenáři může v podobných situacích hodit

"koukněte do přílohy" = do odkazu na přílohu potřebnou k výuce – např. na text, který žáci budou číst, obrázek, na který se mají podívat apod.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Český jazyk - Podstatná jména

Cílová skupina: Třída IV. A. (3., 4.), počet žáků – 14. Jedná se o žáky ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

Hodina byla realizována ve třídě

Autorská dvojice: Bc. Helena Hašková – učitelka, Dubnická Milada – asistentka

Cíle výuky: 3. ročník - třídí podstatná jména, určuje rod, číslo. 4. ročník - třídí podstatná jména, určuje rod, číslo, pád. Upevnění a procvičení učiva o podstatných jménech.	
Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů: Učitelka a asistentka hodnotí hodinu kladně. Žáci byli vhodně motivováni, střídání činností předcházelo kázeňským problémům. Menší obtíže se vyskytly při soutěži v družstvech, kdy žáci ve snaze rychle odpovídat, začali vykřikovat. Pracovní listy jsme vyhodnotili až další hodinu. Nejvíce žáci chybovali při určování pádů - učivo nutno dále průběžně procvičovat. Tato výuková jednotka je přizpůsobena tak, aby sloužila žákům ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.	Zdroje a pomůcky: 3 papírové domečky s různě barevnými střechami - názvy osob, zvířat a věcí, kartičky s názvy osob, zvířat a věcí - po 8 kusech. Klobouk, PET víčka červené a modré barvy. Klavír, učebnice Hudební výchovy pro 2. ročník ZŠ. Pracovní listy vlastní výroby.

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:
1. Seznámení žáků s průběhem hodiny. Budeme opakovat a procvičovat to, co jsme se už naučili o podstatných jménech. Na úvod si za-hrajeme slovní hru: „Balím si kufr na prázdniny“- hrají společně žáci

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

obou ročníků, učitel i asistent. Žáci sedí v kruhu na židlích. Učitel hru zahájí: „Balím si kufr na prázdniny a dám si do něj svetr.“ Žák sedící vedle učitele pokračuje, opakuje větu a přidá další věc do kufru. „ Balím si kufr na prázdniny a dám si do něj svetr a kalhoty.“ Pokračujeme, až se vystřídají všichni žáci. „Co jsme balili do kufru?“ „ Ano, podstatná jména. Co to jsou podstatná jména?“ Žáci odpovídají.

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

2. Žáci stále sedí v kruhu, na zemi jsou rozloženy obrázky tří domečků, každý má jinak zbarvenou střechu, ve střechě napsáno - názvy osob, názvy zvířat a názvy věcí. Kolem domečků jsou na hromádce kartičky s názvy osob, zvířat a věcí.
Domečky a kartičky rychle rozmístí asistent doprostřed kruhu na zem ihned po ukončení slovní hry.
Žáci budou postupně umísťovat kartičky do správných domečků, budou slovně zdůvodňovat. Např. „Slovo maminka dám do domečku se žlutou střechou, protože je to název osoby.“
Učitel i asistent sedí v kruhu, učitel slovně hodnotí správnost činností dětí. Asistent rovněž kontroluje správnost a dohlíží na kázeň. Při nevhodném chování nenásilně žáky napomíná, např. položením ruky na rameno.
Přesuneme se do lavic. Asistent uklízí domečky a kartičky.
3. „Co ještě víme o podstatných jménech? Co u nich můžeme určovat? Vyjmenujte!“ Vyvolání žáci budou jmenovat, jaký máme rod, jaké číslo, u kterého rodu určujeme životnost. Žáci 4. ročníku společně vyjmenují všechny pády.
Řeknu několik podstatných jmen a vyvolání žáci určí rod, životnost, číslo, žáci 4. ročníku pád.
Asistent stojí u dětí, dohlíží na správné sezení, kázeň. Učitel stojí u tabule, dává dětem pokyny.
4. „Dám vám hádanku. V jedné písni se zpívají samá podstatná jména, napovím vám, jedná se o části lidského těla, slova se neustále opakují, zpěv se zrychluje. Žáci se těchto částí dotýkají. O jakou píseň se jedná? “ Děti hádají.
Zpěv písně: hlava, ramena, kolena, palce. Učitel hraje na klavír, asistent stojí s dětmi v kruhu, společně s nimi zpívá a doprovází zpěv pohybem.
Přesuneme se zpět do lavic.
5. Zahrajeme si soutěž - Jaký jsem rod?. Rozdělíme se na dvě skupiny - červení, modří - asistent rozdělí pomocí

V této souvislosti je možné nahlížet na soutěže při výuce různými způsoby, Jeden z nich představila PhDr. Jana Nováčková, CSc.: viz příloha

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

klobouku s barevnými víčky. Jedna skupina se posadí k oknu, druhá ke dveřím. Budu jmenovat podstatná jména, žáci budou říkat, o jaký rod se jedná. Kdo se přihlásí dříve, odpoví za skupinu. Rychlejší dostávají bod. Odpoví-li špatně, může odpovídat žák druhé skupiny.

Učitel jmenuje podstatná jména, asistent zapisuje body, na konci soutěže sečte. Po vyhodnocení soutěže zatleskáme skupince, která vyhrála.

6. Pracovní list - samostatná práce v lavicích. Žáci budou podtrhávat podstatná jména, uvádět podstatná jména v rodě mužském, ženském, středním a tvořit podstatná jména v množném čísle. Žáci 4. ročníku budou u podstatných jmen určovat pády. Učitel prochází kolem žáků 4. ročníku, asistent kolem žáků 3. ročníku, v případě potřeby žákům vypomáhají.

7. Závěr, reflexe, hodnocení učitelem.

Použité metody:

- metody slovní - monologické, dialogické
- samostatná práce žáků, skupinová práce
- relaxační činnosti.

REFLEXE:

Velmi se žákům líbila slovní hra, kladně hodnotili i hru s kartičkami a domečky. Dařilo se jim správně roztřídit podstatná jména na názvy osob, zvířat a věcí, nikdo nechyboval. Taktéž píseň se žákům podařilo uhádnout, z čehož měli velkou radost. Proto si ji i s radostí zazpívali. Žáci sami hodnotili, že učivo o podstatných jménech již zvládají. Někteří čtvrtáci mají potíže s určením pádu. Ve skupinách se jim pracovalo dobře, líbilo se jim, že mohl odpovídat jeden žák a celá skupina dostala bod, což byla výhoda pro slabší žáky. Pracovní list se zdál dětem nejtěžší, někteří potřebovali pomoc asistentky a učitelky. Žáci 4. ročníku přiznali, že největší problémy jim dělalo určování pádů. Celkově hodnotili hodinu kladně.

Použité zdroje:

LIŠKOVÁ, Marie a Lukáš HURNÍK. Hudební výchova pro 2. ročník základní školy. 1. vyd. Ilustrace Jana Laudová. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 1998, 103 s. ISBN 80-723-5009-9.

V reflexi bychom mohli využít metodu „nedokončené věty“. Učitel/ka napíše na tabuli začátky vět, žáci je samostatně dokončí a následně si vzájemně čtou, jak věty dokončili – např.:
O podstatných jménech jsem dnes zjistil(a), že ...
Když by podstatná jména nebyla, tak by...
Mezi podstatná jména, která mám, nejraději patří...

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 1

Hašková_Dubnická_ČJ_podstatná jména

ČESKÝ JAZYK

PRACOVNÍ LIST – 3. ročník

JMÉNO:

1. Podtrhněte červeně podstatná jména.

Kohout, židle, chlapec, miminko, skáče, plave, hlava, utíká, slepice, píše,
zajíc, teta, zrcadlo, zpívá, papoušek, tatínek, cvičí, sešit.

2. Slova запиšte do tabulky podle toho, zda se jedná o názvy osob, zvířat, či věcí.

Název osoby:	Název zvířete:	Název věci:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

3. Uvedte pět podstatných jmen v rodě:

mužském: _____

_____

ženském: _____

_____

středním: _____

_____

4. Napište tato podstatná jména v množném čísle. Vzor: špaček- špačci

vlaštovka- _____ čokoláda- _____

hroch- _____ ořech- _____

myš- _____ moucha- _____

rohlík- _____ bažant- _____

houska- _____ netopýr- _____

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 2
Hašková_Dubnická_ČJ_podstatná jména

ČESKÝ JAZYK

PRACOVNÍ LIST – 4. ročník

JMÉNO:

5. Podtrhněte červeně podstatná jména.

Kohout, židle, chlapec, miminko, skáče, plave, hlava, utíká, slepice, píše,
zajíc, teta, zrcadlo, zpívá, papoušek, tatínek, cvičí, sešit.

6. Slova запиšte do tabulky podle toho, zda se jedná o názvy osob, zvířat, či věcí.

Název osoby:	Název zvířete:	Název věci:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

7. Uvedte pět podstatných jmen v rodě:

mužském: _____

_____

ženském: _____

_____

středním: _____

_____

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

4. Napište tato podstatná jména v množném čísle. Vzor: špaček- špačci

vlaštovka- _____ čokoláda- _____

hroch- _____ ořech- _____

myš- _____ moucha- _____

rohlík- _____ bažant- _____

houska- _____ netopýr- _____

5. Určete pád podstatných jmen.

o koloběžku _____ u školy _____

nad stolem _____ pro tetu _____

myška _____ o mamince _____

se sousedem _____ na tabuli _____

kamarádům _____ učitelky _____

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 3

lekce_Hašková_Dubnická_Podstatná jména

Rizika soutěží ve škole

PhDr. Jana Nováčková, CSc.

Zdroj: Zpravodaj SKAV č. 2, říjen 2011, str. 5–8

„Používání soutěží ve výuce je v přímém rozporu s rozvíjením klíčových kompetencí. Soutěže jsou přítomné v naší škole ve velké míře a zdá se, že většina učitelů v nich nevidí pro děti žádné větší ohrožení. Nedobré důsledky soutěží se připouštějí spíše v bezprostředních projevech – v emocionální oblasti (stres pro některé děti), v sociální oblasti (někdy hádky, obviňování členů družstva za prohru, podvody). Proto se také učitelé, kteří používají soutěže, obvykle zaměřují na zmírnění těchto dopadů (např. bagatelizují prohry s poukazem na možnost výhry příště), ale o soutěžích samých příliš nepochybují.

Pokud se negativní důsledky něčeho dostaví až za delší čas, bývá někdy těžké je dát do příčinných souvislostí – jejich vysvětlení se často hledá v něčem, co se jako evidentně nesprávný jev vyskytuje časově souběžně. Tak tomu bývá i u soutěží. Jejich okamžité „zisky“ – aktivita, zábava, „vyhecování“ k výkonu – nám mohou zabraňovat, abychom je spojili například s poklesem zájmu o činnosti, které nejsou odměňované, s problematickými vztahy ve třídě, se zvýšením agresivity, s potížemi při pokusech o kooperativní výuku, které se projeví za týdny, měsíce, ...“

Soutěž a konkurz

„Pojmem soutěž se označují různé situace. V tomto příspěvku budeme slovem **soutěž** označovat **situaci „nedostatku“** (navozeného uměle), kde dva či více jedinců nebo skupin usiluje o tentýž cíl, ale dosáhnout ho mohou jen někteří. Jejich „osudy“ jsou svázány tak, že výhra jednoho znamená prohru druhého či ostatních (například sportovní utkání), nebo alespoň snižuje jejich šance. Vítězství zde přichází jako sestavení pořadí v dané skupině soutěžících bez ohledu na výkony jiných jinde. **Prospěch z vítězství má jen vítěz. Cíl soutěže je jen v ní samé**, dále nenásleduje nic (leďa další soutěž).

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

V životě existuje ještě další situace, kterou můžeme označit jako **konkurz**. Na rozdíl od soutěže jsou dána určitá **kritéria**, která je třeba splnit, a někdy se stává, že nikdo z uchazečů není vybrán, protože kritéria nesplnil (občas jsou takto regulovány např. umělecké soutěže, kde 1. cena není udělena). Druhý odlišující prvek konkurzu však je, že **pro toho, kdo nejlépe splnil kritéria, začíná práce ve prospěch věci, ve prospěch skupiny**. Příkladem takové situace je výběr na pozici vedoucího – od jeho kvalit bude záviset osud dalších lidí tím, že byl vybrán, jeho práce začíná – zatímco soutěž výhrou končí. Takovýto charakter má v přírodě třeba i výběr samce v období páření. Poměrování, soupeření není samoučelné, jako je tomu u soutěží.

Většina učitelů, když hovoří o tom, že soutěžemi připravují děti na život, má na mysli spíše situace konkurzu. Rádi by, aby jejich žáci v životě obstáli, aby byli úspěšní v tom, co jednou budou dělat, aby byli schopni unést úspěch i neúspěch. Úspěch však nemusí mít nutně charakter výhry nad někým, ani neúspěch nemusí být prohrou s někým.

Soutěžemi však můžeme v dětech vytvářet postoje a vést je k chování, které jim nepomohou ani v situacích konkurzu, ani v běžném životě, a které nejsou přínosem ani pro společnost. Můžeme jimi nastartovat trvalou **soutěživost**, tj. **puzení neustále se srovnávat s druhými a snažit se je předčit, dokázat jim, že jsou horší než my sami**. To je svým způsobem past na celý život.

Jsme přesvědčeni, že významnou **oporou při zvládání životních zátěží** a rizik (i situací konkurzu) je **vysoká sebeúcta**, kterou bychom měli cíleně a systematicky u dětí rozvíjet.

Základní rizika soutěží

Rizika soutěží spočívají především v jejich dlouhodobých důsledcích.

1. **Vytvářejí návyk na vnější motivaci k výkonu**. Odnaučují děti dělat věci kvůli nim samotným, ale učí je, že jediné důležité je zvítězit, nikoliv dělat věci jak můžeme nejlépe.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

2. **Učí děti odvozovat pocit vlastní hodnoty hlavně od výkonu**, od toho, zda podá lepší či horší výkon než druzí.
3. Budují specifické **postoje k druhým lidem** – učí je vidět jako soupeře a překážky svého úspěchu, nikoliv jako možné spolupracovníky při vytváření něčeho pozitivního a smysplného.
4. Jsou velkou **překážkou** pro osvojení **dovedností potřebných ke spolupráci**.
5. Tím, že jsou příležitostí k podvodům a podrazům, **ohrožují morální vývoj dětí**.
6. Ze své podstaty **zvyšují agresivitu**, a tím zasahují do vztahů, do klimatu třídy.

Podíváme se na tato rizika podrobněji.

Návyk na vnější motivaci k výkonu

Motivy jsou důvody, proč něco děláme. Z vnitřní motivace děláme to, co sami chceme, co nás zajímá, co nás **baví**.

Z vnitřní motivace však také děláme věci, které **nejsou příliš zajímavé nebo příjemné** – např. udržování pořádku, překonání únavy a dokončení nutné práce, která nás moc nebaví, dodržení slibu apod. Jsou to ty činnosti (chování), **o nichž jsme přesvědčeni, že jsou potřebné a správné**, a uděláme je, i když nebude na blízku nikdo, kdo by o tom věděl nebo na nás „dohlížel“.

Z vnější motivace děláme ty činnosti, které bychom jinak nedělali, v nichž nevidíme valný smysl, neuspokojují naše potřeby, ale **uděláme je, abychom se**

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

vyhnuli nepříjemnostem (vyčítání, vyhrožování, kázání, tresty...) nebo abychom **získali odměnu** (nebo její varianty – pochvaly, udělování znaků prestiže autoritou). Z vnější motivace **děláme něco jen do té doby, dokud trvá hrozba nepříjemností nebo příslib odměny či pochvaly**.

Když začneme používat odměny pro činnosti, které byly původně vykonávány z vnitřní motivace, nastává její potlačení až úplné zničení. Odměňovaná činnost již nebude vykonávána „jen tak“, bude se vázat jen na situace, kdy bude „nastartovaná“ zvnějšku (příslibem odměny, včetně odměny být vítězem v soutěži, nebo tresty). Toto dělá v podstatě i známkování – během několika málo týdnů v 1. třídě se působením včeliček, hvězdiček a jedniček utlumí původní (velmi vysoká) vnitřní motivace dětí k učení.

Čím častěji je dítě vystavováno situacím s vnější motivací, tím větší návyk se na tuto motivaci vytváří. Protože soutěže jsou jednoznačně situací založenou na vnější motivaci, přispívají také k závislosti na vnější motivaci („zadarmo ani kuře nehrabe“)...

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Český jazyk – slabiky a slova

Cílová skupina:

Hodina byla realizována se skupinou 14 - ti žáků druhé třídy, kteří jsou vzděláváni dle programu pro základní vzdělávání. Ve třídě zatím nebyly diagnostikovány žádné poruchy učení ani chování. Jedná se o žáky z romských rodin ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí. Asi polovina žáků má problémy se čtením, nejsou schopni si přečíst a porozumět zadání.

Autorská dvojice: Mgr. Markéta Kurečková, Brigita Šmeidlerová

Škola: Církevní základní a mateřská škola Přemysla Pittra, Jungmannova 3, Ostrava - Přívoz

Cíle výuky: Prakticky si vyzkoušet rozdělování slov na slabiky a při skládání slov ze slabik si uvědomit důležitost jejich pořadí

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít):
Vzhledem ke špatné úrovni čtení a orientaci v textu se nám osvědčilo mít shodný text jako ve cvičení 1. napsaný na tabuli a nechat žáky chodit slabiky dopisovat.
U cvičení 2. složit společně vzorové slovo (vytištěno ve tmavším odstínu - POHÁDKY) a oznámit, kolik slov je možné ze slabik složit (minimálně 6). Nechat žáky samostatně pracovat a po určité době pomoci slabším žákům tím, že napíšeme výsledná slova na tabuli (POHÁDKY, LYŽE, PANENKA, BALÓN, STAVEBNICE, BUNDA). Jedno ze slov záměrně vynechat, aby byli i nejslabší žáci nuceni ze zbývajících slabik slovo samostatně složit.

Zdroje a pomůcky:

- nakopírovat cvičení
1. podle počtu žáků ve třídě (doporučujeme zvětšit) a rozstříhat (předem – stříhání zabere dost času) na jednotlivé slabiky
cvičení 2. podle počtu žáků ve třídě

Dalším dobrým zdrojem inspirace pro nácvik těchto dovedností je sada učebních karet Logico piccolo, které se zaměřují mj. na rozvoj různých čtenářských dovedností. Výhodou této učební pomůcky je, že vede žáky k samostatnému plnění úkolů s možností sebekontroly – sami si mohou ověřit správnost svého řešení. Více informací naleznete na <http://www.mutabene.cz/>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:
- Každého žáka ve třídě se učitel zeptá, jak se jmenuje. Žáci sedí na svých místech a učitel k žákovi, kterého se chce zeptat, přijde blíž. Otázka zní: „JAK – SE – JME- NU – JEŠ?“ (Slabikuje a při každé vyslovené slabice tleskne.) Žák odpoví – vytleská a vyslabikuje své jméno a příjmení.   - Jedná se o metodu napodobování – žáci intuitivně poznají, že mají odpověd' také slabikovat a vytleskávat. Chybné odpovědi opravíme – všichni žáci společně s učitelem znovu vytleskávají a slabikují jméno i příjmení daného žáka.   - aktivita je si na 5 min.   - asistent mezitím připravuje (stříhá) cvič. 1
HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:
- Asistent rozdává nakopírovaný a nastříhaný text – cv. 1.   - Učitel mezitím přepisuje na tabuli stejný text s vynechanými slabikami a nahlas diktuje, co píše: „PACI, PACI, PA - ....“, „Víte, jak je to pokračuje?“ Žáci se přidají a nakonec sami diktují učiteli celé znění říkanky. Učitel si podle textu kontroluje, které slabiky má při přepisu na tabuli vynechat.   - Cvičení se provádí souběžně na tabuli i na papír. Na každou slabiku učitel vyvolá jiného žáka.   - Asistent obchází žáky, sleduje jejich práci, kontroluje správnost a upozorní je na event. chyby.   - Nakonec žáci společně přečtou celou říkanku z tabule. - cvičení trvá asi 10 min.   - Asistent rozdává každému žákovi hromádku nastříhaných slabik pro další aktivitu.   - Ve cvičení 2. žáci pomáhají Ježíškovi složit slova, která vyjadřují, co si děti přály pod stromeček:

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

- Jako první úkol si musí žáci všechny kartičky rozložit po jedné na lavici před sebe, otočit je všechny na lícovou stranu a také je otočit tak, aby se daly číst a nebyly vzhůru nohama
- Nyní učitel vyzve žáky, aby našli a dali stranou slabiku PO
- Následuje vyhledávání slabik HÁD a KY, které žáci ukládají za sebe, čímž jim vznikne slovo POHÁDKY
- Učitel na tomto příkladu demonstruje žákům, jak budou postupovat dále
- Učitel sdělí žákům, že jejich úkolem je samostatně složit ze slabik dalších 5 slov
- Asistent obchází žáky, sleduje jejich práci, kontroluje správnost a upozorní je na event. chyby
- Zhruba po 5-10-ti minutách samostatné práce učitel pomůže slabším žákům tím, že napíše na tabuli výsledná slova
(POHÁDKY, LYŽE, PANENKA, BALÓN, STAVEBNICE, BUNDA)
- Slabí žáci, kteří dosud nezvládli složit slova samostatně, mají příležitost úkol dokončit
- tento úkol trvá asi 20 min.
- Asistent i učitel kontrolují práci žáků, a pokud má žák správně složeno všech 6 slov, dávají mu pokyn k přepsání těchto slov do sešitu (psacím písmem)
- tento úkol trvá asi 10 min.
- Na závěr jeden žák přečte všechna přání pod stromeček (všechna slova)

REFLEXE:

Žáci sdělovali své dojmy z hodiny, hlavně je zajímalo, co mají udělat s nastříhanými slabikami, jestli si je mohou vzít domů. U některých převládlo nadšení a hned si je schovali do pouzdra, což nasvědčuje tomu, že se ke skládání slabik ještě vrátí.
Rozklad slov na slabiky využijí při psaní při rozdělování slov na konci řádku, což zatím nepoužívají.

V případě, že žáky aktivita se skládáním slov zaujala, bylo by možné toho využít a zadat dobrovolný domácí úkol. Měli by vymyslet další dárky pod stromeček a na jednotlivé kartičky připravit pro spolužáky podobnou hádanku, kterou nachystala paní učitelka s paní asistentkou.

Ze slabik lze sestavit i jiná, než uvedená slova! Například: paže, pasta, panenka, panenky, pohádka, pohádky, hádka, hádky – což v některých případech nejsou věci, které by si někdo mohl přát pod stromeček, ale přesto je třeba počítat s tím, že ne všichni musí mít nutně stejné řešení úkolu.

V případě, že je pro některé žáky úkol náročný, je možné jim nabídnout, aby při plnění úkolu spolupracovali se spolužákem ve dvojici, a to ještě před tím, než učitel nabídne řešení na tabuli.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Použité zdroje:

Mgr. BRADÁČOVÁ, Lenka: Pracovní sešit pro kluky a holčičky druhých ročníků I., nakl. Alter

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 4

lekce_Kurečková_Šmeidlerová_Slabiky a slova

1. Z říkanek pro děťátka se poztrácely slabiky. Společně je dopište na správné místo.

ci, paci, pa_____ky,

tá_____ koupil _____tičky.

A ma_____ka _____sek

za my_____ o_____sek.

cá

ší

Pa

cič

ta

bo

min

pá

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

2. Přečtěte slabiky a skládejte z nich slova, která vyjadřují, co si děti přály pod stromeček.
Potom slova napište.

LY	PO	PA	KY	NEN	BA	VEB	KA
ŽE	DA	STA	BUN	CE	HÁD	LÓN	NI

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Český jazyk – Boudo, budko

Cílová skupina: Žák základní školy praktické, 3. ročník, 8 žáků s LMR, z toho 2 neslyšící žáci s LMR

Autorská dvojice: Mgr. Hana Lukovská, Věra Čmielová

Škola: Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Karviná, příspěvková organizace

Cíle výuky:

Žáci pracují s textem, plní zadané úkoly. V co největší míře pracuje samostatně. Kladení důrazu na porozumění textu.

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít):

Hodina byla pro děti zábavná. Nenásilně se prolínají mezipředmětové vztahy. Důležité je dbát na porozumění textu, především u žáků se sluchovým postižením. Tito žáci vyžadují znakový jazyk + dvouruční daktyl. Při znakování se střídá učitelka a asistentka, podle potřeby. Nikdy ne současně.

Zdroje a pomůcky:

V příloze jsou vypracovány pracovní listy (učitelka)
-nůžky
-lepidlo
-pastelky, pera

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

Přivítání žáků, seznámení s náplní hodiny. Žákům je ukázán pracovní list (asistentka), kde jsou zvířátka z této

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

pohádky vyobrazena. (Učitelka znakuje) Žáci mají za úkol uhodnout, o jakou pohádku se bude jednat. Většina žáků se těší na průběh hodiny. Učitelka dodává, že pokud budou žáci pracovat v míře svých možností, v další hodině si pohádku zdramatizují. To je pro žáky silná motivace.

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

Žáci si otevrou čítanku na straně 87 (text-příloha č. 1). Žáci jsou postupně vyvoláni a čtou úryvky textu, asistentka sedí u neslyšících žáků a společně znakuje – dodržují svoje tempo. Poté všichni žáci obdrží pracovní list (příloha č. 2). Pracují samostatně. Vyvolaný přečte otázku, kdo ví odpověď - hlásí se, učitelka vyvolá, žák odpoví. Žáci vpisují správné odpovědi do pracovního listu. Asistentka pracuje individuálně se sluchově postiženými žáky. Pracovní list odloží a učitelka rozdává další pracovní list (příloha č. 3), kde jsou zvířata namalována. K tomuto úkolu jsou vypracovány návodné věty pro učitele, které čtou žákům (příloha č. 4). Žáci pozorně poslouchají. Učí se poslouchat celou větu. Nakonec zvířátka rozstříhají a vlepí dle vlastní fantazie do pracovního listu s předkreslenou budkou (příloha č. 5). Učitelka pracuje se všemi dětmi, průběžně kontroluje. Asistentka pracuje se žáky se sluchovým postižením. Na konci vyučovací hodiny proběhne žakovská výstavka a kolektivní hodnocení hodiny. Pochvala žáků. Zápis známky do žakovských knížek. Podle spokojenosti učitelky/asistentky se s žáky domluví na dramatizaci pohádky další hodinu literatury.

REFLEXE:

Budou schopni sami smysluplně reprodukovat jednoduchý text v dějové návaznosti. Prohlubuje se jejich čtenářská gramotnost, která je zaměřena na čtení s porozuměním. Důležitý výstup – pracovní list s doplňováním a také obrázek. U žáka, aniž by tušil, je prověřována jeho míra porozumění mluvenému a psanému slovu.

Použité zdroje:

LINC, V., HAVEL, J., *Čítanka pro 3. ročník*. 3. Vydání. Praha: Septima, 2006, s. 87. ISBN 80-85801-228-4
Obrázky a pracovní listy jsou dílem učitelky.

Simulace by mohla být zadána s různými cíli, např. takto:

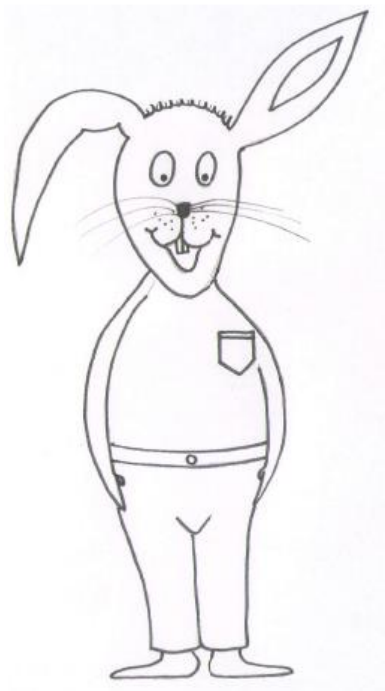
- a) cíl: vytvořit pravidla pro spolupráci ve třídě
Představte si, že medvěd chce budku zničit a zvířátka jej přemlouvají, aby to nedělal. Čím ho asi přesvědčí? Situaci zahrajte.
Po skončení simulace: Nyní sepišeme pravidla, která by zvířátka mohla mít napsaná v domečku a která by jim pomáhala v tom, aby se jim dobře společně bydlelo. Jak by mohla vypadat naše pravidla?
- b) cíl: vytvářet různé konce (varianty) příběhů
Představte si,...(a situaci zahrajte)
... že medvěd je majitel budky a nelíbí se mu, že se mu tam někdo nastěhoval
...že žába chce v budce vytvořit tůňku
...že každé ze zvířátek chce budku jen a jen pro sebe a svoji rodinu
...že se zjistí, že má budka dravou střechu
...že poté, co medvěd rozbije budku, přijde myslivec a odvede medvěda na soud
Po skončení simulace: Vyzvěte žáky k odpovědím na otázky:
Který konec pohádky se vám líbil a proč? Komu jste nejvíce fandili? Kdo měl jaké vlastnosti? Které řešení by podle vás bylo nejspravedlivější? Jak by vypadal nejsprávnější/nejméně správný konec pohádky?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 5
Bukovská_Čmielová_Boudo, budko

Vybarvi podle pokynů a rozstříhej.

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 6
Bukovská_Čmielová_Boudo, budko

V poli stála budka. K budce přiběhla myška Hryzalka a ptala se: „Boudko, budko, kdo v tobě bydlí?“

Nikdo se neozýval. Myška Hryzalka tedy vlezla do budky.

K budce přiskákala žába Kuňkalka a ptala se: „Boudko, budko, kdo v tobě bydlí?“

„Já, myška Hryzalka. A kdo jsi ty?“ „Já jsem žába Kuňkalka.“ „Pojď do budky. Zůstaň tu se mnou!“

Žába Kuňkalka vlezla do budky a zůstala tam.

K budce přihopsal zajíček Ušáček a ptal se:

„Boudo, budko, kdo v tobě bydlí?“

„Já, myška Hryzalka.“

„Já, žába Kuňkalka.“

„A kdo jsi ty?“

„Já jsem zajíček Ušáček.“

„Pojď do budky. Zůstaň tu s námi.“

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Zajíček vlezl do budky a zůstal tam.

Jednou se přikolébal k budce medvěd Huňáč a zabručel:

„Boudo, budko, kdo v tobě bydlí?“

„Já, myška Hryzalka.“

„Já, žába Kuňkalka.“

„Já, zajíček Ušáček.“

„A kdo jsi ty?“

„Medvěd Huňáč Fuňáč.“

A medvěd tláp, šláp, bác a bác,

rozšlápl budku.

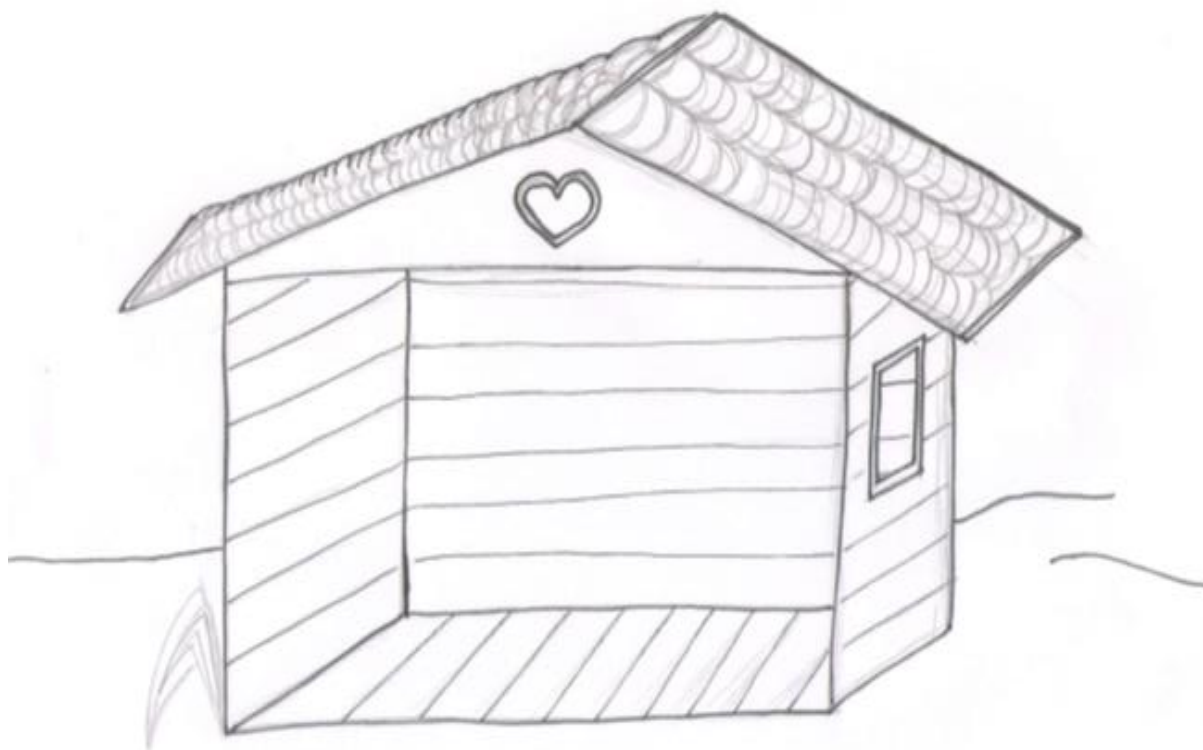
Všichni se rozutekli.

Medvědovi zůstala jen rozbitá bouda.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 7
Bukovská_Čmielová_Boudo, budko

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 8
Bukovská_Čmielová_Boudo, budko

Odpověz na otázky

1) Kde stála budka?

---

2) Kdo vlezl do budky první?

---

3) Kdo vlezl do budky druhý?

---

4) Kdo vlezl do budky poslední?

---

5) Co provedl medvěd s budkou?

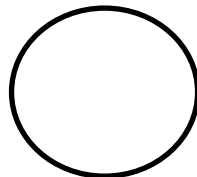
6) Myslíš si, že byla zvířátka veselá po tom, co jim udělal medvěd?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

7) Nakresli výraz zvířátek do smajlíku.

8) Chtěl/a bys bydlet v podobné budce s kamarády?

---

9) Kterého kamaráda bys pustil/a k sobě do budky?

---

10) Jaké 3 věci by sis s sebou vzal/a?

---

11) Kdo ze zvířátek je nejsilnější?

---

12) Kdo ze zvířátek je nejmenší?

---

13) Které zvířátko se ti nejvíc líbí a proč?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 9
Bukovská_Čmielová_Boudo, budko

Žáci vybarví zvířátka dle pokynů učitele:

MYŠKA HRYZALKA

- 1) Myška Hryzalka má na hlavě červenou mašli.
- 2) Vnitřek uší je růžový, zbytek šedý.
- 3) Moc ráda nosí žluté halenky, ale dnes si oblékla zelenou s velkými černými knoflíky.
- 4) Protože je myška parádnice, uvázala si malou mašli i na konec ocásku.
- 5) Louka je plná barevného kvítí a Hryzalka si oblékla stejně vybarvenou sukni: První díl sukne od ocásku je modrý, jako zvonečky, další je žlutý, jako pampelišky, třetí je červený, jako tulipány a ten poslední je bílý, jako kopretiny.
- 6) Vše doladila růžovými botičkami.

ŽABKA KUŇKALKA

- 1) Žabka je tmavě zelená a sem tam má na sobě světle zelené skvrny.
- 2) Na krku se lesknou její krásné červené korále.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

ZAJÍČEK UŠÁČEK

- 1) Ušáček se pořád směje, jak by ne, když má nový pruhovaný svetr. Pruhy jdou od jedné ruky k druhé. Střídají se dvě barvy: modrá a hnědá.
- 2) Kapsa je fialová.
- 3) Obličej a uši jsou celé světle hnědé.
- 4) Kalhoty jsou oranžové a boty hnědé.
- 5) A nezapomeňte na pásek, kde ho vidíte? Jaká by se vám líbila barva?

MEDVĚD HUŇÁČ FUŇÁČ

- 1) Hnědý medvěd se zlobí. Ušpinil si triko i tlapy! Jindy růžové tlapy jsou teď úplně černé.
- 2) Žluté triko má na sobě šedé fleky od špíny.
- 3) Kalhoty zůstaly čisté, ale na koleně se roztrhly, teď je tam díra.
- 4) Boty jsou modré.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Český jazyk - Tvrdé souhlásky

Cílová skupina: Třída III. B, počet žáků – 11. Jedná se o žáky vzdělávané dle RVP ZV - LMP. Jsou to žáci ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

Hodina byla realizována ve třídě s interaktivní tabulí

Autorská dvojice: Mgr. Puková Jolana – učitelka, Dudy – Koťová Jarmila – asistentka

Cíle výuky:

Psaní – y/ý po tvrdých souhláskách.

Upevnění a procvičení učiva o tvrdých souhláskách.

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů:

Učitelka a asistentka hodnotí hodinu kladně. Žáci byli vhodně motivováni, střídání činností předcházelo kázeňským problémům. Menší obtíže se vyskytly při práci na interaktivní tabuli. Všichni najednou chtěli obsluhovat tabuli, tato výuka je pro ně velmi atraktivní.

Práce s pracovními listy byla pro žáky zajímavá, jelikož měli ihned zpětnou vazbu na interaktivní tabuli. Žáci umí vyjmenovat tvrdé souhlásky, ale pak při doplňování y/ý chybují. Toto učivo je nutno dále průběžně procvičovat.

Tato výuková jednotka je přizpůsobena žákům s LMP.

Zdroje a pomůcky:

Papírové kartičky s tvrdými souhláskami na zavěšení na krk.

Pracovní list a prezentace vlastní výroby.

Bývá užitečné v úvodu hodiny zjistit, co o tvrdých souhláskách žáci vědí, jaký k nim mají vztah, co už si zapamatovali apod. Hodit se mohou evokační aktivity např.:

Pomocí aktivity „místa si vymění ti, kdo...“ si mohou žáci vybavit, co už o tomto tématu vědí – místa si vymění ti, kdo mají ve jméně tvrdou souhlásku, kdo naopak tvrdou souhlásku ve jméně nemají, kdo si myslí, že ve slově úterý je tvrdá souhláska, kdo umí vyjmenovat alespoň 5 tvrdých souhlásek apod.

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

8. Seznámení žáků s průběhem hodiny. Naučíme se psaní y/ý po tvrdých souhláskách. Úvodem si zahrajeme hru „Rychle se postav“. Žáci, učitel i asistent sedí v kruhu, na krku mají zavěšenou kartičku s jednou tvrdou souhláskou. Učitel řekne „H“ a kdo má na krku souhlásku H musí se rychle postavit. Pak

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

pokračuje asistent s další tvrdou souhláskou, tak dlouho, až se vyjmenují všechny tvrdé souhlásky. Tato hra se dá obměňovat (rychle si dřepni, sedni, vyskoč atd.).

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

9. Žáci si vezmou židle a dají si je do půlkruhu před interaktivní tabuli. Následně pracují s prezentací, která jim umožňuje tvrdé souhlásky skládat do legrační housenky. Souhlásky mohou přilétávat, můžou se do housenky vpisovat.
10. Následuje pracovní list - samostatná práce v lavicích. Žáci v pracovním listu podtrhávají správné tvrdé souhlásky, doplňují správné y/ý po tvrdých souhláskách. Učitel i asistent dohlíží na správné vyplnění pracovního listu, asistent pomáhá slabším žákům. Pak se spustí opět prezentace, kde si žáci prohlédnou správné řešení a mohou ihned své chyby opravit.
11. Závěr, reflexe, hodnocení učitelem.

Použité metody:

- metody slovní- monologické, dialogické
- metody samostatné práce žáků, skupinová práce
- relaxační činnosti.

V těchto případech řada učitelů využívá možnosti individualizovaného zadání, kdy si žáci vybírají z různě obtížných (obsáhlých, náročných) pracovních listů ty, které jsou na jejich úrovni zvládnutí. Obvykle se stává, že díky této možnosti výběru žáci v průměru udělají mnohem více práce ve stejném čase a s větším nasazením. Zároveň někteří učitelé využívají vzájemného učení žáků, tzn., že žák, který tuto znalost či dovednost již zvládá poměrně dobře, se stává učitelem pro někoho, kdo potřebuje více času a podpory. Oba ve dvojici z tohoto způsobu práce mají užitek. Slabší dostává okamžitou zpětnou vazbu a silnější obvykle lépe pochopí učivo, když jej musí někomu vysvětlit. Navíc se tímto způsobem práce buduje dobré klima ve třídě, neboť se žáci vzájemně podporují, nesoutěží apod.

S vytvořenou housenkou by následně mohly následovat další úkoly. Bylo by možno při dávání do patřičných nožiček k souhláskám v těle housenky slova, která tento gramatický jev reprezentují. Rychlejší žáci by mohli vymýšlet příběh o housence Hynkovi, který by v sobě obsahoval co nejvíce slabik hy, chy, ...

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

REFLEXE:

Velmi se žákům líbila hra „Rychle se postav“. Největší úspěch však měla interaktivní tabule. Když mohly tvrdé souhlásky přesouvat, podtrhovat, vpisovat. Pracovní list zvládli všichni žáci. Při závěrečném opakování všichni žáci zvládli vyjmenovat tvrdé souhlásky a zapamatovat si, jaké y/ý se po nich píše. Celkově hodnotili hodinu za velmi zajímavou.

Použité zdroje:

Vlastní prezentace, vlastní pracovní list

V reflexi bychom se mohli žáků ptát např.:
Co vám pomáhá při rozhodování se, jaké napíšete I/Y?
Jak byste vysvětlili smysl tvrdých souhlásek někomu, kdo o nich ještě nikdy neslyšel?
Se kterými slovy z pracovního listu sis nebyl úplně jist, jaké se v nich píše Ý/Y?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

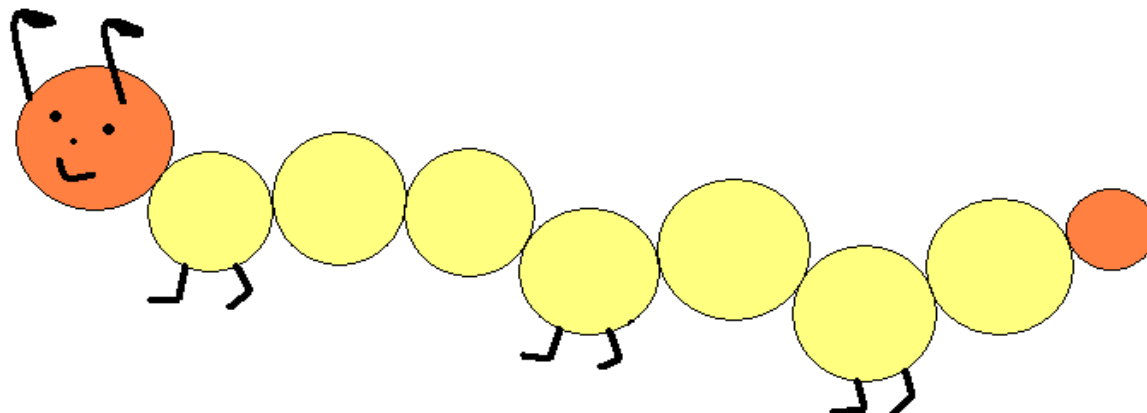
Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 10

Puková_Dudy_Tvrde_souhlasky

Pracovní list

TVRDÉ SOUHLÁSKY

Podtrhni tvrdé souhlásky:

P S H J V R A M D O CH B Z T U C K E L N

Doplň – y/ý :

r – ma, noh -, ch – ba, šat -, k – tara, schod -, r – chle, sud -, hrušk -, r – ba, d – ně, r – bíz, jahod -, vrán -, roh -, mot – l, hor -, H - nek

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Matematika- Jednoduché početní operace s přirozenými čísly

Cílová skupina: třída IV. A (3. a 4.), hodina byla realizována ve třídě, počet žáků 12. Jedná se o žáky ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

Autorská dvojice: Bc Helena Hašková - třídní učitelka, Dubnická Milada – asistentka

Cíle výuky:

3. ročník - Provádí jednoduché početní operace – sčítání a odčítání v oboru do 100, násobí a dělí v oboru násobek 1 – 10. Řeší slovní úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace.
4. ročník - Provádí početní operace - sčítání a odčítání do 10 000, násobí a dělí v oboru násobek 1 – 10. Procvičuje písemné sčítání a odčítání. Řeší slovní úlohy pomocí osvojených početních operací.

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů:

Učitelka a asistentka hodnotí výukovou jednotku kladně.
Cíl byl splněn. Žáci byli aktivní, všechny činnosti vykonávali se zájmem.
I když se u míčové hry snažili, aby jim míč neupadl, přesto dvěma žákům upadl a bylo jim to líto. Tady doporučení - vyřadit žáky jen na jednu řadu násobků. Řetězové počítání zdržovali slabí žáci, aby nedošlo ke kázeňským obtížím, dávali jsme slabým žákům lehčí příklady. Romské děti rády zpívají, proto zpěv písní zařazujeme v hodinách často.
Skupinová práce byla pro žáky zajímavá. Všechny skupiny vypočítaly zadání s chybou, logické uvažování činí žákům potíže. Žáci již dokážou spolupracovat - zpočátku se objevovala mezi žáky nevraživost, neochota pracovat s někým ve skupině. Motivace dračího počítání byla vhodná.

Zdroje a pomůcky:

Klavír, zpěvník „Zpívejme si, zpívejme“
Míč.
Pracovní sešity Matematiky pro 3. ročník a 4. ročník.
Školní sešity matematiky, tabule, křída.
Kartičky s barevnými puntíky- na rozdělení do skupin.
Pracovní list vlastní výroby.

V poslední době vzbuzuje pozornost učitelů matematiky metoda výuky podle profesora Milana Hejného. Na svých webových stránkách má kromě referencí, ukázek apod., popsány principy, které při výuce matematiky považuje za důležité. Je to inspirativní čtení, najdete jej také v příloze k této lekci.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY: 1. Pozdrav na začátku hodiny, seznámení žáků s průběhem hodiny. Motivace: „Minulý týden chodil čert s Mikulášem. Co nosí čert v ruce?“ Děti odpovídají, až dojdeme ke správné odpovědi - řetěz. „Na začátku hodiny si procvičíme hlavičky a vy budete takový řetěz příkladů počítat. Začneme od poslední lavice, konec bude v první lavici. Budu říkat příklady, vy budete odpovídat. Potom pojedeme zpět od první lavice do poslední.“ Žáci počítají příklady na sčítání a odčítání. Učitel dává příklady žákům 4. ročníku - v oboru do 10 000, asistentka příklady žákům 3. ročníku - v oboru do 100. Pokud se nám řetěz nepřetrhne, žáky pochválím. „Čert by z nás měl radost a my mu můžeme zazpívat písničku.“ Zpěv písně „Písnička pro čerta“. Žáci se v lavicích postaví. Učitel hraje na klavír, asistent zpívá společně s žáky, dohlíží na kázeň.
HLAVNÍ ČÁST VÝUKY: 2. Přesuneme se do zadní části třídy. Žáci se postaví do kruhu společně s učitelem i asistentem. Zahrajeme si hru s míčem. Vysvětlím pravidla. Budeme říkat násobky čísel 1 – 10. Hodím míč žákovi, ten řekne další násobek a hodí míč dalšímu, ten řekne další násobek a tak pokračujeme. Komu míč spadne, vypadá ze hry, posadí se a sleduje hru ostatních dětí.   3. „Už jste se dostatečně nalamovali na počítání? Tak můžeme pokračovat dále. Přesuneme se zpět do lavic. Otevřete si pracovní sešity 4. ročník - str. 16. Samostatně vypočítáte příklady na písemné sčítání a odčítání. Cvičení 1. a 2. - 3. ročník- str. 30. Samostatně vypočítáte příklady na procvičování násobek, cvičení 1.“ Učitel prochází mezi žáky 4. ročníku, asistentka mezi žáky 3. ročníku. V případě potřeby pomáháme. Provedeme společnou kontrolu. Pochválím.   4. „Nyní si otevřeme školní sešity a společně si vypočítáme slovní úlohu.“ Jeden žák půjde k tabuli. Jiný vyvolaný žák přečte slovní úlohu. Použiji pracovní sešit 3. ročníku - str. 30., cv. 2. Žák u tabule provádí zápis na tabuli, ostatní žáci do školních sešitů. Společná práce 3. a 4. ročníku. Učitel

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

kontroluje žáka u tabule, asistent prochází mezi žáky v lavicích.

5. Podle kartiček s barevnými puntíky se žáci rozdělí do 4 skupin. Rovněž společná práce obou ročníků. Každá skupina dostane pracovní list s obrázkem devítihlavého draka a pěti úkoly - dračí počítání.

Vysvětlení úkolu. Která skupina bude hotova dříve, může si draka vybarvit. Po splnění úkolu společná kontrola u tabule. Pochvala skupině, která měla všechny úkoly správně.

6. Závěr, reflexe, hodnocení učitelem.

Použité metody: metody slovní - metody sdělovací. Metody samostatné práce žáků, skupinové práce žáků. Metody písemných prací v pracovních sešitech a sešitech, pracovních listech. Relaxační činnosti.

REFLEXE:

Procvičení hlaviček v úvodu hodiny žáci hodnotili kladně, líbilo se jim počítání řetězu příkladů. Líbila se jim také písnička o čertovi. Nejvíce se jim líbila míčová hra na procvičení násobílek. Snažili se, aby jim míč neupadl, aby nevypadli. Těm, kterým míč upadl, to bylo líto, příště si dají větší pozor. Práce v pracovním sešitě žákům nevadila, protože nebyla dlouhá. Rovněž slovní úlohy počítají rádi, některým žákům vadilo, že nemohli jít k tabuli. Rovněž skupinová práce se dětem líbila. Líbilo se jim, že si mohli navzájem pomáhat, radit si, že i slabší žáci mohli zažít pocit úspěchu. Pracovní list s drakem se jim velmi líbil, všichni si jej chtěli vybarvit.

Použité zdroje:

ČÍŽKOVÁ, Miroslava. Matematika pro 3. ročník základní školy, pracovní sešit 1. 1. vydání. SPN – Pedagogické nakladatelství, Praha 2008

ISBN 978-80-7235-406-1

EIBLOVÁ, Ladislava, Jan MELICHAR, Miroslava ŠESTÁKOVÁ a Marie AUSBERGEROVÁ. Matematika pro 4. ročník základní školy: pracovní sešit. 1. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2009-2010, 4 sv. ISBN 978-80-7235-435-1.

HORÁČKOVÁ, Jaroslava. Zpívejme si, zpívejme, písničky pro děti. Str. 14. Vydala autorka 1996

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 11

Hašková_Dubnická_M_Jednoduché_početní operace_s_přirozenými čísly

DRAČÍ POČÍTÁNÍ

DRAK Z POHÁDKY MÁ 9 HLAV

1. KOLIK HLAV BY MĚLO 9 TAKOVÝCH DRAKŮ ?
_____
2. KOLIK BY MĚLO TĚCHTO 9 DRAKŮ JAZYKŮ ?
_____
3. KOLIK BY MĚLO 9 DRAKŮ TĚL ?
_____
4. KOLIK BY MĚLO 9 DRAKŮ OCASŮ ?
_____
5. KOLIK BY MĚLO 9 DRAKŮ NOHOU ?
_____

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Matematika – Sčítání s přechodem desítky v oboru čísel do 20

Cílová skupina:

Hodina byla realizována se skupinou 14 - ti žáků druhé třídy, kteří jsou vzděláváni dle programu pro základní vzdělávání. Ve třídě zatím nebyly diagnostikovány žádné poruchy učení ani chování. Jedná se o žáky z romských rodin ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí.

Autorská dvojice: Mgr. Markéta Kurečková, Brigita Šmeidlerová

Cíle výuky: Zkonkretizování početních spojení sčítání a odčítání pomocí názorné hry

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít):
Při prvním kole hry Autobus nechat žáky samostatně napsat příklad podle pokynů „řidiče“, a až po chvíli napsat správné znění příkladu na tabuli (pro kontrolu). Při dalších kolech můžeme žáky nechat zapsat celé znění příkladu samostatně.

Zdroje a pomůcky:

- nakopírovat cvičení 2, 5, 7
- velké počítadlo
- pomůcky ke hře Autobus: košík (miska)
- libovolné předměty (kolíčky na prádlo, pastelky) asi 20 ks

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

- Uvedení do tématu sčítání a odčítání pomocí hry „Početní král“:
Učitel rozdělí žáky do dvou stejně početních skupin – s jednou skupinou pracuje učitel, s druhou skupinou pracuje asistent – nezávisle na sobě. Žáci se postaví u svého místa. Učitel/asistent zadá jeden příklad vždy jedné dvojici žáků (př. 6 + 5). Žák, který rychleji a správně spočítá daný příklad jako první, zůstane stát a pokračuje ve hře. Žák z dvojice, který prohrál, si sedne a tím pro něj hra končí. Vítězové se opět utkají ve dvojici, až nám tímto vyřazovacím způsobem nakonec zůstane jeden vítěz z jedné skupiny a jeden vítěz z druhé skupiny. Tito vítězové spolu soupeří o titul „početní král“.
- hra trvá asi 10 min.

Jistou nevýhodou tohoto postupu je to, že žáci, kteří potřebují procvičovat nejvíce, k tomu dostanou nejméně příležitostí a aktivita navíc nijak nepodpoří jejich vnitřní motivaci se v procvičované dovednosti dále rozvíjet. Více se o tom můžeme dočíst v textu přílohy

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

- Žáci si otevřou pracovní sešit a najdou si cvičení 2. Jeden žák přečte zadání slovní úlohy. Učitel pokládá otázky k porozumění textu. Asistent připraví velké počítadlo před tabulí.
  - Všechny početní kroky ukazuje asistent (nebo žák) názorně na počítadle, zatímco učitel kreslí na tabuli stejné kroužky jako v pracovním sešitě. Vyvolává žáky k tabuli, aby vybarvili stejný počet kuliček jako je v zadání. Žáci přijdou na znění příkladu a učitel ho napíše na tabuli. Stejně postupuje i s odpovědí.
  - cvičení trvá asi 10 min.
  - V dalším cvičení 5. Žáci pracují s pomocí číselné osy. První dva příklady vyřeší žáci s pomocí učitele, další příklady jsou zadány jako samostatná práce. Asistent obchází žáky a pomáhá těm, kteří potřebují poradit. Žák, který je s prací hotov se přihlásí a učitel mu zkontroluje výsledky a práci oznámkuje.
  - cvičení trvá asi 5 min
- Dokud mají žáci otevřený pracovní sešit, učitel zadá domácí úkol (cvičení 7.), asistent obchází žáky a kontroluje, zda si úkol poznačili.

Hra „Autobus“

Asistent rozmístí na různá místa ve třídě (na lavici, na parapet, na skříňku..) libovolný počet předmětů (kolíčky na prádlo, pastelky..). Předměty představují cestující, místo kde předměty leží, představují jednotlivé autobusové zastávky. Asistent hraje roli řidiče autobusu. V ruce drží košík (misku..), chodí po třídě a na každé zastávce zastaví. Přitom řekne: „Zastávka Okenní – nastoupili 4 cestující.“ A vloží 4 předměty do svého košíku (= nechá cestující nastoupit). Žáci dávají pozor, kolik cestujících nastoupilo a zapíší si do sešitu číslo 4. Asistent pokračuje na další zastávku a oznámí: „Zastávka Umyvadlo – dva cestující vystoupili“. Žáci si k číslu 4 napíší znaménko mínus a číslo 2. Tímto způsobem si vytvoří jeden dlouhý příklad, který následně spočítají a zapíší výsledek. Asistent spočítá a názorně ukáže, kolik předmětů mu v košíku zůstalo a žáci, kteří počítali správně, budou mít stejný počet zapsaný číslem v sešitě.

- hra trvá asi 20 min.

Tento druh aktivit, které používá pan profesor Hejný ve své metodice je skutečně vhodný k dalšímu a opakovanému používání, protože naplňuje jeden ze základních principů, a to že žáci objevují matematiku sami a baví je to. O dalších principech a konkrétních příkladech se lze dočíst na www.hmat.cz.

Jedním z používaných principů je princip spolupráce, kterého by šlo využít i v předchozích aktivitách popsané lekce, aby žáci měli příležitost podporovat jeden druhého, učit se učit apod.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

REFLEXE:

Žáci byli z nové hry Autobus nadšeni, chtěli ji hrát pořád znova a znova. Při této hře mají možnost si udělat konkrétní představu početních spojů sčítání a odčítání. Už to pro ně nebyly jen příklady „na plus a mínus“.

Použité zdroje:

LANDOVÁ, Vlasta. STAUDKOVÁ, Hana. TUMOVÁ, Věra: Matematika pro 1. (2.) ročník ZŠ, sešit č. 4/A

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 12

Kurečková_Šmeidlerová_M_ Sčítání s přechodem desítky v oboru čísel do 20

2) Slávek má 18 kuliček. Barunka má o 4 kuličky méně. Kolik kuliček má Barunka?

Má o 4 méně kuliček.

Znáš: Slávek: Barunka: o 4 méně

Vypočítej:

Napiš odpověď:

5) Ukazuj na číselné ose a počítej.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

9 + 4 =	9 + 6 =	9 + 7 =	9 + 0 =	9 + 10 =
9 + 5 =	9 + 2 =	9 + 3 =	9 + 9 =	9 + 8 =

7) Vypočítej.

13 + 7 =	20 - 6 =	12 + 7 =	17 - 4 =
18 - 5 =	13 + 4 =	16 - 4 =	20 - 8 =
17 + 2 =	19 - 7 =	20 - 5 =	15 + 5 =
14 - 3 =	11 + 8 =	11 + 6 =	12 + 4 =

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Matematika - Počítáme do 7

Cílová skupina: 1. A, žáci se sociálním znevýhodněním, 17 žáků ve třídě

Autorská dvojice: Mgr. Hana Písečná, Monika Blahová

Cíle výuky:

Žáci se orientují v číselné řadě 0-7, určí počet prvků v souboru a zapíše je správnou číslicí.

Doporučení:

Děti mají u sebe už z předchozích hodin plastová víčka - 5 červených a 5 víček jiné barvy, vždy přidáváme v průběhu roku podle čísla, které probíráme.

Hodinu hodnotíme jako vydařenou, žáci aktivně plnili zadané úkoly, práce je bavila.

PŘÍPRAVA: Asistentka připravila víčka, nakreslila a vystříhala „ryby“ a „akvária“ s příklady (na rybce je příklad, žák ho vypočítá - uloví rybku a vloží do správného akvária, na nichž jsou čísla 0-6)

Zdroje a pomůcky:

Plastová víčka, tabule, písanka s číslicí 7, velké karty číslic a teček, pracovní sešit ALTER, karty příkladů s obrázky ryb a akvária

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

Motivace v úvodu hodiny: písnička „Jedna dvě tři čtyři pět“. Vyvození čísla 7 na žácích: Učitel volá děti k tabuli, až dojde k číslu 7. „Dnes se naučíme počítat do 7 a psát číslicí 7“, žáci průběžně určují počet dětí, učitel je schválně plete, oni jej opravují, počítají pořadí - první, druhý, atd., hned před, za...

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

Můžeme se ptát žáků: Kde všude kolem nás může být 7? Kde se číslo 7 může hodit, vyskytovat?

(např. 7 trpaslíků, 7 dnů v týdnu, 7 statečných, 7 teček slunéčka sedmitečného, ale i 7 stromů na zahradě, číslo popisné 7, 7 let apod.)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

„Ukažte 7 prstů. Připravte si víčka (ASISTENT DODÁ VÍČKA) a počítejte do sedmi. Každý si položí na lavici 7 víček.“
Učitel vypráví jednoduchou slovní úlohu o hračkách, děti vytvoří příklad a znázorní pomocí víček na lavici. Podle dalších zadaných příkladů žáci dále znázorňují. ASISTENT KONTROLUJE SPRÁVNOST, OPRAVUJE.
„Naučíme se dnes psát číslici 7“ - žáci voláni k tabuli, kde si obtahují číslici 7 a pak píší do své písanky. Učitel a asistent žáky individuálně kontrolují a opravují.
„Zahrajeme si hru Na rybičky“. (Asistent rozdává dětem rybičky s příklady - viz příprava - a děti je po jednom vřazují do správného akvária s výsledkem na koberci. Dvě skupiny, každá zařadí všechny pomíchané ryby do všech akvárií.)
Žáci si vytáhnou číslice 0-6. „Seřadte je od nejmenšího čísla po největší. Utvořte číselnou řadu.“ ASISTENT a učitel kontrolují.
ASISTENT rozdává novou číslici 7, žáci ji zařadí, seřadí také sestupnou řadu čísel, učitel a AP kontrolují. Dále žáci zvedají správnou číslici - výsledek příkladu, který učitel řekne, AP kontroluje.

Asistent rozdává pracovní sešity, žáci doplňují číslici počet prvků v souboru a naopak - přikreslí k číslici příslušný počet prvků.

REFLEXE:

Hodnocení a závěr - Vydej si z pouzdra 7 předmětů - asistent kontroluje.

Použité zdroje: V. Landová, H. Staudková, V. Tůmová: Matematika pro 1. třídu, ALTER, sešit č. 1

Asistent rozmístí po chodbě (nebo před hodinou ve třídě) kartičky, na kterých jsou různou formou znázorněny čísla od 1 do 7. Úkolem žáků je sesbírat pouze kartičky, které číslo 7 znázorňují. Sebraná čísla přinesou žáci do kruhu, společně se ujistí, zda na všech přinesených kartičkách je „sedm“.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Matematika – Obvody rovinných obrazců

Cílová skupina: Žáci ze 7. třídy ze sociokulturně znevýhodněného prostředí s výchovnými problémy opakující ročník.

Autorská dvojice: Mgr. Jana Přibyllová, Bc. Lucie Matějková

Cíle výuky: - upevnění názvů rovinných obrazců - odvození vzorců pro výpočet obvodu rovinných obrazců	
Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít): Vzhledem k malé slovní zásobě a nízké obrazotvornosti žáků by bylo vhodnější osnovu celé hodiny zjednodušit. Jako metodu nepoužít Brainstorming, ale frontální opakování známých tvarů a rovinných obrazců. Taktéž metoda Pětílístek nebyl produktivní podle našich očekávání, převážně proto, že se žáci s touto metodou setkali úplně poprvé a omezovala je již zmíněná malá slovní zásoba. Žáci se dobře orientovali v kartách vzorců. Ve skupině zafungovala spolupráce při opravě chybně přiřazených vzorců. V diskusi o nově získaných informacích většina žáků tvrdila, že všechny vzorce znali. Při nahodilém vyvolání některého žáka se ukázalo, že jen dva žáci si zapamatovali většinu vzorců.	Zdroje a pomůcky: - pexeso s dopravními značkami - papírové kartičky s názvy rovinných obrazců - papírové kartičky se vzorci pro výpočet rovinných obrazců - z papíru vystřižené rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh, osmiúhelník) - sešit - psací potřeby - pravítko - karta s obrázky rovinných obrazců a jejich vzorců

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

(asistentka, 10 min):

- Seznámení žáků s tématem hodiny „Obvody rovinných obrazců“. **(1 min)**
- Metoda Brainstorming na slovní spojení „rovinné útvary“: Žáci individuálně zapisují pojmy, které je napadají, pak jeden po druhém četbou prezentují své pojmy, asistentka zapisuje na tabuli slova adekvátní k tématu hodiny.

(2 min)

- Žáci vytvoří dvojice a z výsledků Brainstormingu si každá dvojice vybere dva rovinné útvary, na které písemně vypracuje metodu Pětílistek; výsledky této metody opět každá dvojice slovně prezentuje ostatním skupinám.

(7 min)

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

(učitelka, 25 min):

- Žákům se rozdají předem vystřížené papírové útvary, ze kterých si každá dvojice vybere dva a změří jejich obvod.

(5 min)

- Žáci svými slovy individuálně popíší, jak se dopracovali k změření obvodu konkrétního rovinného obrazce. Pod vedením paní učitelky provedou žáci zápis do sešitu – obecný postup výpočtu obvodu rovinných útvarů **(5 min)**
- Žáci utvoří trojice (je-li to možné): každá skupina dostane pexeso s přidělenými dopravními značkami (které odpovídají probíraným rovinným útvarům), papírové kartičky s názvy rovinných útvarů a kartičky se správnými vzorci pro výpočet obvodu rovinných útvarů. Úkolem každé skupiny je ke každé přidělené dopravní značce přiřadit správný název obrazce a správný vzorec pro výpočet obvodu daného útvaru. **(10 min)**

- Žáci si ve skupině zkontrolují výsledky své práce podle karty se vzorci rovinných útvarů a do sešitu si zapíší název rovinného útvaru a k němu vzorec pro výpočet jeho obvodu. **(5 min)**

REFLEXE:

(asistentka + učitelka, 10 min):

Následuje společné shrnutí a diskuze s celou třídou. Žáci odpovídají na otázky:

Obě vybrané metody jsou obecně velmi užitečné a má smysl je i nadále používat. V případě tématu rovinných obrazců by ale bylo zřejmě třeba zvolit jiné evokační metody, nebo vybrané metody použít s jiným zadáním např.:

Jiná forma brainstormingu:

Na tabuli načrtněte jednotlivé rovinné obrazce, formou brainstormingu podporujte žáky v tom, aby postupně zapisovali pod jednotlivé náčrtky vlastnosti jednotlivých obrazců a také vše, co o nich vědí, nebo si myslí, že vědí.

Na tento brainstorming by mohla navazovat otázka:

Kde v praktickém životě se člověku může hodit dovednost vypočítat obvod některého z uvedených obrazců?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

- Jaké bylo téma hodiny?
- Co si myslíte, že jste se měli naučit?
- Co nového jste se opravdu naučili?
- Které aktivity/metody vás bavily nejvíce/nejméně a proč?

Použité zdroje: KOTRBA, Tomáš. LACINA, Lubor. *Aktivizační metody ve výuce - Příručka moderního pedagoga*. 2. vyd. Nakladatelství Barrister a Principal, 2011. ISBN 978-80-87474-34-1
Karty se vzorci obvodů a obsahů rovinných obrazců nakladatelství PUBLICOM

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 13

Příbylová_Matějková _Obvody rovinných obrazců

PĚTILÍSTEK

CÍL

Žáci shrnou stručnou tvůrčí a individualizovanou formou své myšlenky a pocity, které v nich vyvolalo probírané téma.

POSTUP

Užívá se ve fázi reflexe jako prostředek ke shrnutí a uzavření práce na určitém tématu. Lze jej provádět s celou třídou najednou (v plénu), ve skupinkách nebo každý sám.

Pětílístek v celé třídě - první uvedení

Při prvním uvedení se osvědčuje pracovat na jednom pětílístku s celou třídou v plénu. Na začátku žákům prozradíme, že si uděláme shrnutí toho, co jsme dnes zkoumali, a to tak, že si společně vytvoříme tzv. Pětílístek.

„... Pětílístek je něco jako krátká básnička, která se vytváří podle určitých pravidel. Pětílístek se jmenuje proto, že má pět řádků. Pětílístek se nerýmuje, ale podobá se básničce v tom, že se snažíme, aby byl co nejkrásnější a co nejzajímavější.“

Na první řádek zapíšeme jedním slovem (použijeme podstatné jméno) název tématu, který jsme probírali a který chceme touto formou shrnout. Na následující řádky vyznačíme pomocí vodorovných čar počet slov, která bude třeba na tyto řádky doplnit (viz příklad níže). Úkolem žáků je na druhý řádek doplnit dvě přídavná

jména, která vystihnou vlastnosti probíraného tématu. Žáci navrhnou různá slova a ze všech návrhů vyberou dvě, která je nejvíce zaujala. Stejně postupují u třetího řádku, kde je jejich úkolem vymyslet tři slova, která vyjadřují, co slovo na prvním řádku „dělá“, tj. tři slovesa. Na čtvrtý řádek doplní čtyřslovný výraz, který komentuje téma např. pomocí nějakého obrazného vyjádření. Na pátý řádek zvolí opět podstatné jméno, které vystihne podstatu tématu, a které se odlišuje od slova na řádku prvním.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

_____
1. řádek 1 podstatné jméno (Co to je)

_____
2. řádek 2 přídavná jména (Jaké to je – popis, vlastnosti, charakteristiky)

_____
3. řádek 3 slovesa (Co to dělá)

_____
4. řádek 4 slovní výraz (Ukazující vcítění do tématu, problému, pojmu, kategorie – pocitové vyjádření, metafora)

_____
5. řádek 1 podstatné jméno (Rekapitulace, podstata problému, synonymum)

Učitel po celou dobu koordinuje činnost žáků. Vždy nejprve vysvětlí, co je jejich úkolem na daném řádku. Poté vyzve žáky, aby se hlásili a sdělili své návrhy. Poté shrne jaké návrhy padly a vyzve žáky, aby dali najevo, kterému z návrhů dají svůj hlas. Výběr slov provádějí žáci.

Příklad:

Chceme provést reflexi tématu bakterie, kterému jsme se se žáky věnovali. Na začátku na tabuli nebo flipchart napíšeme:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Bakterie

..... (jaké jsou)
..... (co dělají)
..... (čtyřslovný výraz)
..... (co to je)

a výsledek může vypadat např. takto:

Bakterie

neviditelné zákeřné
množí se skrývají zabíjí
některé pomáhají většina škodí
nebezpečí

Poté, co si žáci osvojí pravidla pětilístku, můžeme je nechat pracovat ve skupinách nebo samostatně. V tom případě umožníme žákům, aby své pětilístky prezentovali ostatním.

ZDROJ

Projekt Odyssea podle TEMPLE, Ch., STEEL, J.L., MEREDITH, K.: Další strategie k rozvíjení kritického myšlení. Příručka IV. Praha: OSI, OSF 1998. Dostupné na Rozvoj učebních dovedností, I. stupeň ZŠ. www.odyssea.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Matematika – násobení a dělení 2

Cílová skupina: Třída III. B, počet žáků – 11. Jedná se o žáky vzdělávané dle RVP ZV - LMP. Jsou to žáci ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

Hodina byla realizována ve třídě s interaktivní tabulí

Autorská dvojice: Mgr. Puková Jolana – učitelka, Dudy – Koťová Jarmila – asistentka

Škola: Základní škola T. G. Masaryka Bohumín- Pudlov, Trnková 280, okres Karviná, příspěvková organizace

Cíle výuky:

- Žáci se seznámí s prstovou metodou násobení a dělení číslem 2
- procvičují násobení a dělení 2

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů:

Učitelka a asistentka hodnotí hodinu kladně. Žáci byli vhodně motivováni, prstová metoda byla pro žáky zajímavá. Menší obtíže se vyskytly při práci na interaktivní tabuli. Všichni najednou chtěli obsluhovat tabuli, tato výuka je pro ně velmi atraktivní. Práce s pracovními listy byla pro žáky zajímavá, jelikož měli ihned zpětnou vazbu na interaktivní tabuli. Žáci umí vyjmenovat násobkovou řadu čísla 2, ale pak při počítání jednotlivých příkladů chybují. Toto učivo je nutno dále průběžně procvičovat. Tato výuková jednotka je přizpůsobena žákům s LMP.

Zdroje a pomůcky:

PET víčka s napsanými čísly násobilky
čísla 2 (Pro každého žáka 10 PET víček)

Pracovní list a prezentace vlastní výroby.

V této fázi hodiny bychom mohli žákům nabídnout různé typy úkolů, a to podle jejich typu inteligence, tak jak to pojímá H. Gardner (viz příloha Teorie mnohačetných inteligencí). Může se stát, že mnoha žákům vyplňování pracovních listů nevyhovuje tolik, jako když dělají jiné činnosti se stejným cílem – procvičit si násobilku.

Např.: (žáci mohou pracovat individuálně či ve dvojicích)

a) někteří motivovanější žáci by mohli dostat na výběr pracovní list vyrobit pro ostatní spolužáky (výsledky by napsal na druhou stranu listu)

b) někdo by mohl mít za úkol vymyslet příběh, ve kterém se musí postupně objevit všechny násobky – např.: Byli 2 bratři, kteří odešli na 4 roky do světa, potkali 6 trpaslíků.....svatba trvala 20 dní.

c) jiný zase znázorňovat násobky pomocí kostiček lega apod.

d) mohli by si násobilku procvičovat chůzí po schodech

V závěru hodiny by potom každý ukazoval ostatním, co vyrobil a komentoval by, jak na to šel.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:	
1.	Seznámení žáků s průběhem hodiny. Naučíme se násobit a dělit číslem 2 pomocí prstové metody. Úvodem si budeme hrát s PET víčky, abychom se naučili nazpaměť násobkovou řadu čísla 2. Žáci sedí v kruhu na koberci a každý z nich má k dispozici PET víčka s násobkovou řadou čísla 2 (2,4,6,8,10,12,14,16,18,20). Žáci je skládají vedle sebe a společně odříkávají násobky čísla 2.
HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:	
2.	Žáci si vezmou židle a dají si je do půlkruhu před interaktivní tabuli. Následně pracují s prezentací, která jim pomocí prstové metody pomáhá při násobení a dělení číslem 2. Násobky mohou přilétat k jednotlivým prstům, můžou se vpisovat.
3.	Následuje pracovní list - samostatná práce v lavicích. Žáci v pracovním listu píší správnou násobkovou řadu čísla 2. Učitel i asistent dohlíží na správné vyplnění pracovního listu, asistent pomáhá slabším žákům, kteří nezvládli pamětně násobkovou řadu čísla 2. Pak se spustí opět prezentace, kde si žáci prohlédnou správné řešení a mohou ihned své chyby opravit.
4.	Závěr, reflexe, hodnocení učitelem.
Použité metody: metody slovní- monologické, dialogické. Metody samostatné práce žáků, skupinová práce. Metody písemných prací- pracovní listy. Relaxační činnosti.	
REFLEXE:	
Velmi se žákům líbila práce s PET víčky. Největší úspěch však měla interaktivní tabule. Když mohly násobky čísla 2 přesouvat, vpisovat. Pracovní list zvládli všichni žáci. Při závěrečném opakování všichni žáci zvládli násobení a dělení číslem 2 pomocí prstové metody. Celkově hodnotili hodinu za velmi zajímavou.	
Použité zdroje: Vlastní prezentace, vlastní pracovní list	

Při opakování násobkové řady by žáci v úvodu hodiny mohli pojmenovat, co už se jim v násobilce 2 daří, které násobky si již dobře pamatují a násobky (víčka), které si ještě nepamatují, by mohli otočit obráceně. Na konci výuky by se ke svým víčkům mohli vrátit a zjistit a pojmenovat v čem konkrétně se během dnešní hodiny naučili.

Mohli bychom kromě již výše naznačeného kroku (viz první komentář), pokládat žákům reflektivní otázky např.: Kde se nám může v životě násobilka hodit? Co vám pomáhá, abyste s násobky zapamatovali? Jak doma postupujete, když si chcete násobilku připomenout?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 14

Puková_Dudy_Násobení a dělení 2

DĚLENÍ ČÍSLEM 2

Vypočítej:

$$2 : 2 =$$

$$8 : 2 =$$

$$6 : 2 =$$

$$4 : 2 =$$

$$10 : 2 =$$

$$20 : 2 =$$

$$12 : 2 =$$

$$18 : 2 =$$

$$4 : 2 =$$

$$16 : 2 =$$

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

O Veliké řepě

Cílová skupina: žáci přípravné třídy ZŠ, věk 5 – 7 let, 15 žáků

Časová dotace: asi 90 min

Autorská dvojice: učitelka Mgr. Jana Stolá, asistentka Marcela Napravilová

Škola: Základní škola, Tř. Družby 1378, Karviná – Nové Město

Cíle výuky:

- Rozvíjet vyjadřovací dovednosti (stavba věty, slovosled, stručnost atd.)
- Rozvíjet slovní zásobu (výstižný popis situace a jednotlivých postav)
- Procvičit časoprostorové pojmy (předtím, za, potom, nejdříve, nakonec atd.)
- Procvičit posloupnost děje (řada, hned za, řazení postav – chytil se za dědečka, první, poslední atd.)
- Rozvíjet paměť (vybavit si procházející děj)
- Rozvíjet fantazii dětí (ztvárnit charakteristiku postav pomocí oblečení, výrazu, pohybů)

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít):

- Časoprostorové pojmy a posloupnost děje dělá dětem velké problémy. Nebudte překvapeni, že se pochopení problematiky neprojeví hned, ale bude třeba tuto činnost několikrát intenzivně opakovat – i v reálných situacích během dne.
- Při procvičování posloupnosti je třeba dbát na to, aby žáci seděli stejným směrem (čelem k tabuli), protože jinak mají děti jiný úhel pohledu. Je praktické využít interaktivní tabuli.

Zdroje a pomůcky:

- kniha
- Interaktivní nebo jiná tabule, křídly
- Soubor masek a oblečení
- Pastelky nebo fixy
- Výkres A4

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:
Společná činnost v kruhu: Časová dotace: asi 20 – 25 min. (žáci sedí v kruhu na molitanových kostkách společně s učitelkou a asistentkou, z nichž jedna čte pohádku, druhá dohlíží na soustředěnost dětí)   - Četba pohádky O veliké řepě, rozbor děje a popis postav, vyprávění pohádky dětmi – vystihnout děj i hlavní postavy, nácvik přímé řeči jednotlivých postav, role vypravěče.   - Motivace k další činnosti – prohlídka masek (čepičky, oblečení)
HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:
Společná činnost u interaktivní tabule (případně klasické tabule): Časová dotace: asi 10 – 15 min. (žáci sedí před tabulí na židličkách, v řadě nebo ve dvou řadách za sebou)   - Opakování děje se současným kreslením (případně předkreslením) postav z pohádky a se zachycením posloupnosti děje (řada) – kreslí učitelka.   - Vtáhnout děti do děje: "Když jsi babička, koho se budeš držet? Kdo je před tebou? Kdo je za tebou? Kdo se tě bude držet? Kdo je první v řadě? Když jsi myška, kdo je poslední? Kdo je předposlední? Koho se držíš, za koho táhneš?" Aj.   - Žáci se hlásí a po vyvolání učitelkou odpovídají. Asistentka sedí mezi dětmi a podporuje jejich aktivitu.   - Po sestavení řady postav učitelka rozdává (dětí si rozeberou) masky.
Dramatizace pohádky: Časová dotace: asi 20 – 25 min. (žáci sedí v řadě na židličkách, před tabulí je jako jeviště, kde se odehrává pohádka)   - Žáci několikrát hrají pohádku, střídají role, masky i pozici diváků. Do role vypravěče učitelka dosazuje

Před samotným čtením příběhu by bylo možno ukázat žákům obrázky z této knížky. Žáci by mohli odpovídat např. na otázky:

- O čem si myslíš, že příběh bude?
- Co byste chtěli, aby se v příběhu odehrálo?
- Kdo pohádku znáte a kde jste se s ní seznámili?

Tomuto kroku by mohlo předcházet: Žáci dostanou jednotlivé postavy z pohádky na obrázku (mohou je vystřihávat, vybarvovat apod.) a nejprve je ve dvojicích či trojicích řadí podle toho, jak si myslí, že v pohádce vystupovaly. Správnost svého postupu si ověří s pomocí interaktivní tabule, jak je již popsáno v dalším kroku.

V případě, že by v předchozím kroku žáci pracovali s obrázky v malých skupinách, bylo by možné toho nyní využít tak, že při kladení otázek by se museli ve skupině dohodnout na správné odpovědi a zvednout „správnou“ postavu. Docílilo by se tak toho, že by mohlo zároveň odpovídat více žáků.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

komunikačně vyspělé děti, které „čtou“ obrázky z knihy nebo tabule.

- Asistentka má roli pozorovatele, který pak sdělí dětem i učitelce svá pozorování (chování dětí, role ve skupině, aktivita, splnění úkolů atd.).
- Odmaskování, uklid masek, uklidnění činnosti – asistentka sděluje dětem své postřehy.

Kresba děje:

Časová dotace: asi 20 – 25 min.

(žáci se posadí ke stolečkům)

- Samostatná práce žáků, kdy mohou komunikovat s kamarády tak, aby nikoho nerušili. Děti kreslí pastelkami průběh pohádky (zleva doprava).
- Kdo je hotový, uklidí místo a posadí se do komunitního kruhu na molitanové kostky, kde čeká učitelka. Asistentka dohlíží na kreslení a uklid, radí dětem, dohlíží na podepisování prací. S posledním dítětem přechází také do kruhu.

REFLEXE:

Hodnocení:

Časová dotace: asi 10 – 15 min.

- Děti v kruhu postupně ukazují svou práci, hodnotí ji („Jak se mi pracovalo, co mi šlo, jaký jsem měl problém, jak jsem ho řešil, kdo mi pomohl nebo poradil, jak se mi to líbilo a povedlo“, atd.)
- Učitelka vystavuje práce na magnetickou tabuli.

Použité zdroje:

ŠVEJDOVÁ, Vlasta. Nejkrásnější pohádky pro nejmenší. 1. vyd. Brno: Nakladatelství Barrister & Principal. 2008. ISBN 978-80-87029-37-4

Úkolem všech žáků by mohlo být na veliký balicí papír společně ztvárnit celou pohádku. Byla by to příležitost pro to, aby si povídali s paní učitelkou a asistentkou o smyslu spolupráce, o které pohádka je! Sami žáci by spolupracovali na vytvoření jednoho velkého „díla“, stejně tak jako postavy v pohádce, ale i p. učitelka s p. asistentkou.

V případě, že by v předchozím kroku žáci kreslili jeden společný obrázek, mohly by se do reflektivní fáze hodit i otázky (např.):

- Co by se stalo, kdyby některá z postav nechtěla pomoci ostatním?
- Jak by se cítili ostatní postavy, kdyby někdo nechtěl pomoci?
- Co by asi udělaly?
- Kdy vám někdo pomáhá? Kdy pomáháte vy někomu?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Máme rádi ovoce

Cílová skupina: 15 žáků přípravné třídy ZŠ, věk 5 – 7 let

Časová dotace: asi 90 min. (10,00 – 11,30 hod.)

Autorská dvojice: učitelka Mgr. Jana Stolař, asistentka Marcela Napravilová

Cíle výuky:

- Procvičit znalost kategorie OVOCE
- Popsat vzhled a chuť jednotlivých ovocných druhů – rozvíjet slovní zásobu, výslovnost, stavbu věty, pozorovací schopnosti, pozornost, vyjadřování
- Motivovat děti ke konzumaci vitamínů
- Vyrobit ovocný salát jako ukázkou zdravého jídla pro děti
- Zpracovat záznam receptu pro maminku
- Procvičit sebereflexi dítěte

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít):

- Vždy se najdou děti, které ovoce nejí. Oceňuji proto, že ve skupině děti ovoce většinou ochutnají.
- Dbát na bezpečnost při krájení příborovými noži
- Dbát na hygienu (umýt ruce, neolizovat nůž atd.)
- Přesvědčit děti k sebeovládání při krájení ovoce – neochutnávat!
- Osvědčilo se mi nenutit děti k jídlu, pokud nechťejí. Musí sedět s námi u stolu a stejně si pak vezmou samy.

Zdroje a pomůcky:

- Magnetické karty – ovoce
- Různé druhy ovoce (děti přinesou z domu během dvou dnů), cukr, rozinky, citrónová šťáva nebo citron
- Nůž
- 15 ks příborových nožů
- 15 ks papírových táček
- Mísa s naběračkou a lžící
- 15 kompotových misek a lžiček
- Jar, utěrka
- Pracovní list, pastelky

Pro toto téma (významu konkrétních potravin pro tělo) je jako zdroj informací vhodná dětská kniha **Víš, co jíš?**

Edice: Ottík dětem

Rok vydání: 2011

ISBN: 978-80-7451-018-2

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

Společná činnost v kruhu:

Časová dotace: asi 20 – 25 min.

(Žáci sedí v kruhu na molitanových kostkách společně s učitelkou a asistentkou)

- Žáci si připraví ovoce, které si přinesli z domu, položí ho do mísy uprostřed kruhu
- Opakujeme názvy jednotlivých druhů ovoce (učitelka ukazuje obrázky dalších druhů ovoce, žáci odpovídají)
- Žáci si vezmou své ovoce z mísy, postupně o něm hovoří (druh, barva, velikost, kde a jak roste, co se z něho vyrábí, srovná s obrázkem) – např.: „Já jsem přinesl hrozny, mají malé kuličky fialové barvy, rostou na keři na zahradě, dělá se z nich víno, atd.“
- Pak žák za pomoci asistentky ovoce umyje, oloupe apod., učitelka krájí a dává dětem ochutnat – popis chutí, stavby plodu, zvláštnosti - sladké, kyselé, šťavnaté, pecky, slupka atd.
- Ochutnáme všechny druhy ovoce, zbylé části a ovoce, kterého máme více kusů, použijeme na výrobu ovocného salátu.
- Opakujeme význam ovoce pro člověka (obsah vitamínů a vlákniny, prevence nemocí, léčba nachlazení), žáci odpovídají na otázky učitelky.

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

Výroba ovocného salátu:

Časová dotace: asi 30 min.

- Žáci si umyjí ruce, sednou si ke stolečkům, kam mezitím asistentka připravila papírové tácky a příborové nože. Učitelka a asistentka rozkrájí ovoce na větší kusy, které položí na misky na stůl, děti je pak krájejí na menší kousky a dávají do společné mísy. Po nakrájení se salát ochutí – cukr, rozinky, citrónová šťáva –

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

všechny děti se vystřídají při míchání salátu.

- Děti se jdou umýt, uklidí své místo a posadí se zpět ke stolečkům. Dětská služba s učitelkou rozdělí do misek salát a servírují dětem. Při jídle žáci poznávají jednotlivé druhy nakrájeného ovoce.
- Po jídle si žáci umyjí misku a uklidí místo. Asistentka dohlíží při úklidu, pomáhá dětem.

Tvorba receptu na ovocný salát:

Časová dotace: asi 20 min.

- Žáci se vrátí k uklizenému stolu. Rozdají si pracovní listy a připraví si pastelky. Do mísy na pracovním listu pak kreslí jednotlivé druhy ovoce, které bylo použito na salát – dodržují správnost barev a tvarů („Měli jsme červené jablko, žlutý banán, zelenou a žlutou hrušku atd.“). Radí se spolu nebo s učitelkou a asistentkou.
- Po dokončení práce uklidí místo a sednou si zpět do komunitního kruhu, kde už čeká učitelka. Asistentka dohlíží na dokončení práce u stolečků.

Nakreslení mísy s ovocem by mohl být první krok, potom by bylo úkolem žáků nakreslit i další části pracovního postupu při výrobě ovocného salátu – např.: Co jsme museli udělat jako první (koupit ovoce)..., co potom (nakrájet....) apod.

REFLEXE:

Hodnocení:

Časová dotace: asi 10 – 15 min.

- Žáci opět sedí na molitanových kostkách v kruhu, před sebou mají položený pracovní list s receptem, postupně po jednom hodnotí svou práci – představí recept – co jsme dali do salátu, co mi chutnalo nejvíce, jak mi šlo krájení, co jsem se dozvěděl nového. Učitelka nebo asistentka popíše obrázek – např. pod nakreslené jablko, které dítě pojmenuje, napíše slovem JABLKO – aby si to maminka mohla přečíst.
- Žáci si vezmou recept domů, společně s rodiči si mohou udělat salát.
- Další den reflexe – Kdo udělal s maminkou salát? Kdo má ovoce na svačinu? Atd.

Použité zdroje:

Soubor magnetických karet – Ovoce (didaktická pomůcka)

Pracovní list – učitelka nakreslí misku na papír A4

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Cvičení a relaxace na velkých míčích

Cílová skupina: Žáci přípravné třídy (věk 5-7 let). Konkrétní hodina byla realizována se sedmi předškolními dětmi, z nichž 5 bylo šestiletých a 2 sedmileté.

Autorská dvojice: Mgr. Hana Štěpánová, Mária Žigová

Cíle výuky:

Uvolnění fyzického i psychického napětí.

Rozvoj pohybových návyků - držení rovnováhy, nácvik hlubokého dýchání do břicha.

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace

výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít):

Relaxační hodina je vhodná pro všechny věkové kategorie, je nutné dodržovat hluboké dýchání do břicha. Hudba není nezbytná, ale je velmi přínosná, obzvláště u menších dětí.

Zdroje a pomůcky:

Velké míče – Fitbally
CD s relaxační hudbou

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

V úvodní části tělesné výchovy je nutné zahřátí, zařadily jsme „Medvědí“ honičku s velkými míči, kdy žák drží míč na úrovni břicha a musí se dotknout břichem ostatních a tím je chytit. Je nutné děti motivovat, proto v rámci vysvětlení pravidel hry učitelka objasňuje míč na břicho (medvěd má velké břicho, protože se hodně najedl, aby si udělal zásoby na zimu). Všechny děti předvedou medvěda s velkým břichem a začíná hra.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

Po zahřátí následuje hlavní část hodiny – cvičení a relaxace. Motivace je opět slovní. (Protože se medvěd hodně najedl, tak si jde lehnout). Učitelka pustí relaxační hudbu, žáci si lehnou na míč, nejprve na břicho (učitelka a asistentka předvádí leh na břiše). Učitelka doplňuje hudbu o slovní popis: „medvídek leží, odpočívá, nafukuje své bříško“. Další cvik je vhodný na uvolnění a masáž oblasti břicha – žáci ručkují před míčem, míč se sesouvá od horních končetin k dolním a zase zpět (jakoby trakař), je nutná dopomoc asistentky a učitelky (děti postupně zkouší „vylézat z nory a zase zpět“). Další cvik: žáci upaží a drží rovnováhu (posílení zádových svalů). Opakování prvního cviku: leh na břiše se zavřenýma očima. Poslední cvik je na zádech, také je nutná dopomoc učitelky a asistentky (nesmí cvičit tento cvik bez dozoru – všichni leží na břiše (učitelka klidným hlasem doprovází hudbu) a jen 1 žák jde k asistentce, ta mu dopomůže k lehu na zádech a kontroluje rovnováhu a správné dýchání do břicha.

Po této řízené části by mohla následovat ještě část improvizace. Žáci by mohli např. ztvárnit: Jak se asi cítí medvěd, který je sám? Medvěd, který má hlad? Medvěd, který se probudil ze zimního spánku apod.

Žáci by mohli tyto pocity/situace znázorňovat pantomimou, živými obrazy, mohli by využít míče jako rekvizity apod.

REFLEXE:

Žáci si v této hodině odpočinuli a načerpali sílu. Je až překvapivé, jak správná atmosféra dokáže uklidnit i jinak velmi aktivní děti.

Mohlo by být užitečné s žáky reflektovat téma odpočinku a jeho významu pro člověka např. těmito otázkami:

Jaké to pro vás je, když odpočíváte?
Proč je podle vás odpočinek důležitý?
Co by se stalo, kdyby lidé jen odpočívali?
Kde nejraději odpočíváte?
Při jakých činnostech si nejlépe odpočíváte?
Jak odpočívají dospělí?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 15

Štěpánová_Žigová_Cvičení a relaxace na velkých míčích

Živé obrazy - (fotografie, sochy, zmrazení, „štronzo“)

– tj. zastavený pohyb, konfigurace těla se stabilním (i mimickým) výrazem. Skupiny vytvoří ze svých vlastních těl nehybný obraz, který vyjadřuje určitý okamžik, myšlenku nebo téma. Popř. jeden z členů skupiny pracuje s ostatními jako sochař. Tato aktivita má mnoho variant. Právě pro svoji variabilitu je vhodná k použití v individualizaci vyučovacího procesu.

Cíl aktivity:

- Žák propojuje somatické dovednosti a kombinuje je za účelem vyjádření postavy, místa, jednání a vztahů.
- Žák reaguje na podněty vrstevníků, umí rozpoznat „ztvárněný“ nápad a umí na něj smysluplně navázat, doplnit ho nebo rozvinout.
- Žák reaguje bezprostředně na podněty.
- Žák cítí rytmus a dodržuje jej.

Průběh aktivity:

1. volný prostor, žáci stojí v půlkruhu
2. zadání úkolu – tématu
3. první žák jde do prostoru, vytvoří ze svého těla na základě tématu „sochu“
4. postupně vchází do prostoru další žáci a dotváří „soustoší“
5. žák, který se do obrazu nepřipojil, se pokouší vzniklé „soustoší“ přechýlit – vyjádřit, co podle něj znamená
6. v případě, že bude některá „socha“ či vztah „soch“ nečitelný nebo nebude souhlasit s tématem či nebude vyjádřeno nejdůležitější z tématu, hledá se lepší vyjádření, popř. se některá „socha“ přetransformuje do chybějící apod. – skupinová práce
7. výklad sousoší (popř. svých postav) popíší a vysvětlí ti, kteří byli součástí živého obrazu
8. volitelný krok: vznikne konečná podoba živého obrazu – všichni se shodnou, že toto sousoší plně koresponduje s tématem

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Cílem bude především zopakování nebo prověření pochopení probraného tématu. Simulace jsou využitelné v předmětech: český jazyk, občanská nauka, dějepis, prvouka, ale i naukové předměty, ve kterých chce učitel podpořit porozumění žáků zdůrazněním sociálního podtextu probíraného tématu (biologie – obchodování s lidskými orgány, fyzika – objev a použití atomové bomby...).

Proč použít simulaci? Jde o další „probrání“ tématu z jiného úhlu. Žáci se o tématu mohli dozvědět např. četbou knihy (vhodné pro vizuální typ), z přednášky (vhodné pro auditivní typ), ale nyní se ho pokoušejí ztvárnit vlastním tělem (popř. hlasem) a „vidět vztahy“ (vhodné především pro haptický a kinestetický typ) – velmi dobré pro jedince s rozvinutou prostorovou či kinestetickou inteligencí nebo např. pro dyslektiky (látka se k nim dostane jiným způsobem než přes písmenka).

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Výroba berušek

Cílová skupina:

Žáci přípravné třídy (věk 5-7 let). Konkrétní hodina byla realizována s 6 předškolními dětmi, z nichž 4 byly šestileté a 2 sedmileté.

Autorská dvojice: Mgr. Hana Štěpánová, Mária Žigová

Cíle výuky:

Žák porovná berušku z pohádky se sluníčkem sedmítečným

Žák si procvičí obkreslování a vystřihování podle šablony, vymaluje svůj obrázek podle předlohy či si zvolí vlastní postup výroby berušky/sluníčka sedmítečného

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít):
Děti zaujala barevnost berušek. Je třeba si dát pozor hlavně u stříhání jednotlivých dílů.

Tato hodina je vhodná pro rozvoj jemné motoriky.

Zdroje a pomůcky:

Pracovní list - beruška
Tvrdý papír A4
Tužka
Nůžky
Temperové barvy
Štětce
Kelímky na vodu
Noviny
Lepidlo

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

Tato hodina proběhla v rámci tématu: Zvířátka v lese, poznej je přece, kdy jsme se týden zaměřili na zvířata. Před

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

Odpovědi žáků by se mohly uspořádat do grafického organizéru (např. Vennova diagramu)-viz 5 (koukni do přílohy)

Jeden kruh by znázorňoval charakteristiky pohádkové berušky, druhý kruh charakteristiky berušky (sluníčka sedmítečného) a průnik obou kruhů by značil společné znaky obou „berušek“.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

hodinou výtvarné výchovy proběhla hodina Člověk a svět, kdy jsme si s dětmi četli pohádku Ferda Mravenec a povídali si o jednotlivých postavách. V pohádce účinkuje také Beruška, následovalo povídání o Berušce. Nejprve jsme se bavili o pohádkové Berušce a poté o berušce živé (doplňeno o obrázky skutečné berušky). Jaké mají barvy? Čím jsou si podobné, v čem jsou jiné. Kolik mají teček na krovkách atd. Protože se nám beruška líbila, chtěli jsme si ji s dětmi vyrobit do třídy.

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

Děti dostanou šablony jednotlivých částí: hlavy, těla, tykadla (Pracovní list beruška, viz příloha.) Šablony si s pomocí učitelky a asistentky obkreslí a vystříhnou. Jednotlivé části za pomoci učitelky a asistentky slepí (pod tělo hlava, pod hlavu tykadla), poté vymalují temperovými barvami podle předlohy.

REFLEXE:

Děti výroba berušek bavila, zaujaly je hlavně barvy. Protože byly děti dobře motivované pohádkou a povídáním, pracovaly s radostí a výrobky se povedly. Tato hodina byla také prospěšná, protože rozvíjí jemnou motoriku, což je v předškolním věku velmi důležité.

Použité zdroje:

SEKORA, Ondřej. *Ferda Mravenec*. 1.vyd. Praha: Knižní klub, 2009. ISBN 978 – 80 – 242 – 2462 – 6.

Metoda „Vennovy diagramy“ přispívá k tomu, aby žáci měli příležitost porovnávat, co mají společného a čím se liší 2 kategorie – viz příloha č. 16

Žáci by mohli mít v této fázi možnost volby:

- vlastního postupu ztvárnění berušky
- materiálu, způsobu jak budou pracovat, techniky, kterou berušku ztvární apod. nebo mohou využít nabízené šablony.

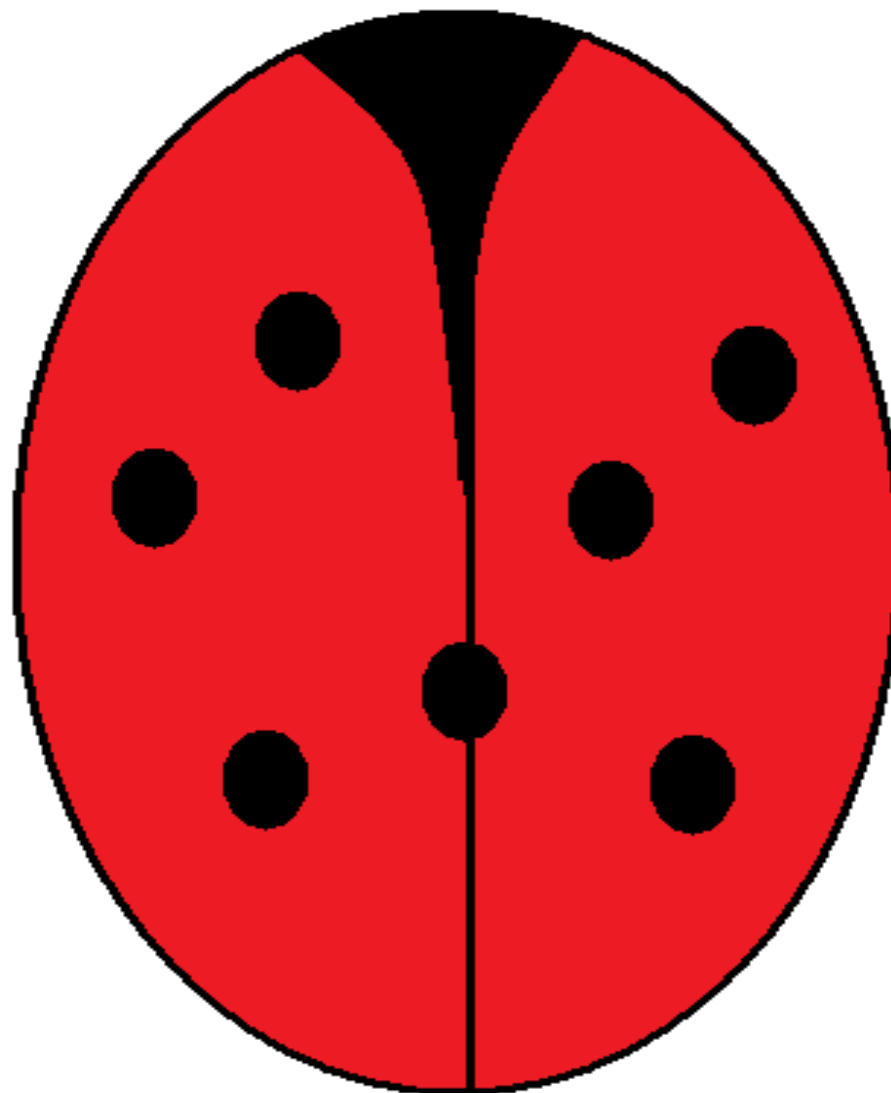
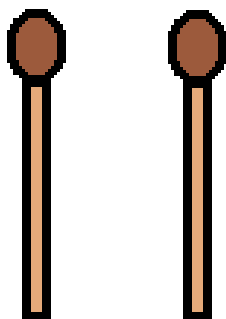
Touto nabídkou a možností volby by bylo možno podpořit přirozenou kreativitu dětí, jejich samostatnost, dát dětem prostor, aby přicházely s vlastními nápady, získat širší spektrum originálních výtvarů dětí, oceňovat originalitu a rozmanitost postupů, které děti při práci zvolily apod.

Reflexe by mohla probíhat za pomoci otázek např.:
Co se vám dařilo, co pro vás bylo obtížné? Co byste udělali jinak? Co vám pomáhalo překonávat nesnáze?
Co jste se dnes o beruškách dozvěděli? Jaké jsou rozdíly mezi beruškou z pohádky a skutečnou? Co jste nevěděli? Co pro vás byly známé informace?
Kdo vám při práci pomáhal? Komu jste pomohli vy?
Která zvířata z přečtené pohádky by bylo možno porovnávat tak, jako berušku?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 16
Štěpánová_Žigová_Výroba berušek

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

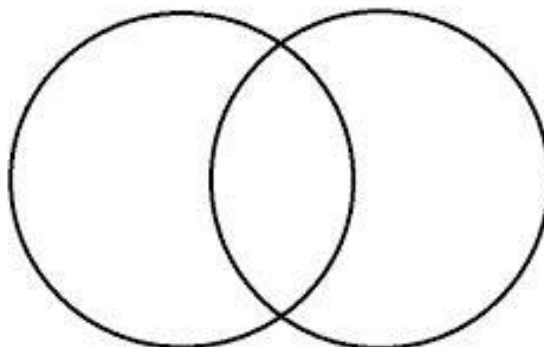
Příloha č. 17

Štěpánová_Žigová_Výroba берушек

VENNŮV DIAGRAM

Metoda *Vennův diagram* je založena na srovnávání dvou pojmů. Používá se pro přehlednější znázornění kontrastu myšlenek nebo jevů a jejich styčných oblastí (průniku). Bývá používán pro přehlednější popsání jedinečností či podobností různých témat.

Diagram je tvořen dvěma částečně se překrývajícími geometrickými útvary (nejčastěji se jedná o kruhy).

Každému tématu/ termínu je věnován jeden kruh (příp. jiný útvar), do něhož se zapisují fakta související s daným pojmem. Do průniku obrazců se zapisují heslovité pojmy a skutečnosti, které mají tato témata společné, mimo průniky zapisují informace platné pouze pro jedno z témat.

Žáci například srovnávají, v čem se shodují a v čem se liší např. ryby a savci, informace, které si přečetli v knize a které viděli ve filmu, planeta Země a Mars, čtverec a obdélník apod.

Metoda vede efektivně žáky k analýze témat, jejich porovnání, vymezení společných rysů, uvědomění si odlišností.

Zdroj: STEELE, Jeannie L. *Čtením a psaním ke kritickému myšlení: Další strategie k rozvíjení kritického myšlení*. Příručka III. Praha: Kritické myšlení, 2007.

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Prvouka - Podzimní počasí

Cílová skupina: Žáci 1. třídy

Autorská dvojice: Mgr. Martina Hrabovská, Šárka Pavelková

Cíle výuky:

Procvičení tahů, vnímání tvarů a linií

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít):

Hodina byla vydařená, žáci byli po celou dobu zaujatí

Zdroje a pomůcky:

Pomůcky zajistí asistentka.
Věšáky, mikiny, bundy, deštníky, legíny, boty, pláštěnky, kreslicí kartony A2, vodové barvy, temperové barvy, palety, štětce, kelímky, zástěrky, igelitové ubrusy

V této evokační části by bylo možno pokládat žákům otázky k tématu výuky a jejich odpovědi zapisovat na tabuli.

Příklady otázek:

- Jaké počasí máte nejraději?
- Co to znamená „počasí, že by psa nevyhnal“? Znáte podobná rčení?
- Kdy jste takové počasí zažili? Jaké to pro vás je? Co při takovém počasí děláte? Když jsou lidé v takovém počasí ven, co si berou na sebe a s sebou?

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

Evokace

Asistentka připravila věšák a oděvy dětských velikostí (mikiny, trička, svetříky, bundy, boty...), které rozházela po třídě.

– třídění oblečení žáky na hromádky (punčochy, legíny, svetry...).

ČJ – vyvození hlásek (L – legíny, B – boty, S – svetr....)

M – porovnávání množství, slovní úlohy

Prohlédneme si věšáky na odkládání oděvů, klíčů, ručníků (velký stojací, dětský háček, věšák dřevěný). Co na ně můžeme pověsit?

Asistentka pomáhá dětem pověsit věci na věšák.

Bylo by možno při třídění věcí využít i metodu Černá ovce. Učitel vybere např. 4 „věci“ a ptá se žáků, která z nich je „černou ovci“ (V případě, že žáci tuto metodu a pojem neznají, je třeba jim pojem i metodu vysvětlit.)

Např.: Legíny, ručník, ponožky, rukavice (černou ovci je ručník)

Legíny, ponožky, kalhoty, rukavice (černou ovci jsou rukavice)

Podrobněji se o metodě (včetně praktických příkladů) dozvíte v Kritických listech č. 48/2012 na str. 9 – 12.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Učitelka: „Copak to tady zůstalo?“, děti: **Deštník**. Učitelka: A já vím, pročpak tady zůstal.
20 min.

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

Prvouka – znaky podzimu, symboly počasí

Připomenutí návštěvy knihovny.

Vyprávění:

učitelka... když jsme šli v pátek z knihovny, tak mě L. prosila, že by chtěla malovat mraky, ze kterých prší.

Předevčírem pršelo a já pozorovala mraky a dešťové kapky, jak ťukaly na okno, všude bylo mokro. Podle předpovědi počasí má být v sobotu zataženo a příští týden v úterý má pršet. Kdybych tak měla deštník, mohla bych se před kapkami deště schovat, mohla bych zajít pro svou kamarádku a mohly bychom být pod deštníkem obě....

Deštník – ochrana před deštěm, ukázka druhů deštníků (dámský, pánský, dětský, skládací x pláštěnka)

ČJ – popis deštníku, sloh, funkce, druhy. ...deštníky možno použít jako hůlku, v létě slunečníky...

10 min.

Rozdělení do pracovních skupin (trojice, čtveřice, dle počtu dětí). Zástupce skupiny vylosuje, co jeho skupina bude malovat. Lístek je ukryt pod igelitovým ubrusem na lavici.

Nabídka – 2x deštník, 2x podzimní dešťový mrak. + příprava pracovního místa **5 min.**

Na připraveném pracovním místě žáci malují deštníky a mraky dle vlastní fantazie.

Vlastní práce s úklidem pracovního místa **25 min.**

Kompletace deštníků a mraků do podzimní kompozice ve třídě zajistí žáci s asistentkou. **15-20 min.**

REFLEXE:

Otázky učitele žákům: Jaké jste malovali deštníky? Koho byste pod deštník ještě schovali? Kdo by držel deštník, bylo těžké namalovat podzimní mraky? Jakou mají barvu?

Vzájemná diskuse

10 min.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 18

Hrabovská_Pavelková_Podzimní počasí

ČERNÁ OVCE

Instrukce k aktivitě

Za chvíli dostanete k prozkoumání krabičku. Otevřete ji a dobře si prohlédněte její obsah. Zkuste přijít na to, co z krabičky je podle Vás černá ovce.

Po čem budeme pátrat, když chceme najít černou ovci? Jak se pozná černá ovce?

Pokud přijdete alespoň na jedno řešení a dokážete ostatním vysvětlit, proč jste si vybrali právě tuto černou ovci, je to výborný výsledek Vašeho zkoumání.

Zde jsou krabičky. Vyberte si jednu z nich a pusťte se do průzkumu.

Autorka: Květa Krüger

Popis metody a celé lekce krok za krokem, včetně dalších komentovaných postupů práce s žáky, naleznete v Kritických listech č. 48/2012 na str. 9 – 12

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Tradiční české Vánoce x tradiční romské Vánoce

Cílová skupina: 3. třída, 15 žáků ZŠ

Celkový čas: 2x45min

Autorská dvojice: učitel (U) Bc. Lucie Paterová, asistent pedagoga (A) Alice Tancošová

Cíle výuky: Seznámení žáků s tradicemi českých a romských Vánoc, seznámení žáků s pojmem ROMIPEN

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít):

Dostatek času, pokud je více žáků ve třídě, může se toto téma protáhnout i na 3 vyučovací hodiny. Žáci si sdělují své zážitky a tradice. Říct žákům dopředu, jaké téma se bude probírat, ať se zeptají svých rodičů, jaké tradice dodržují, znají

Zdroje a pomůcky:

Jablka, oříšky popř. pouze skořápky a svíčky – vše dle počtu žáků

Pro podporu

multikulturního chápání je důležité zprostředkovávat nejen rozdíly mezi českou a romskou kulturou, ale je užitečné zdůrazňovat fakt, že tyto rozdíly jsou přirozené, nestojí proti sobě, ale v řadě s mnohými dalšími kulturami – za tímto účelem doporučujeme rozšířit pohled žáků na Vánoce v dalších zemích a kulturách.

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

Evokace

20minut.

Učitel vyzve žáky, aby říkali všechna slova a sousloví, která je napadají, když se řekne Vánoce. Nápady žáků zapisuje na velký balicí papír, a to ať jsou to nápady k romským či tradičním českým Vánocům.

Žáci vyprávějí své zvyky a zkušenosti z Vánoc (dle počtu žáků cca 2min na žáka a jeho vyprávění).

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

Učitel seznamuje žáky s tradicemi a zvyky českých Vánoc

Přečtení článků na: <http://www.vesele-vanoc.wbs.cz/Tradice-a-zvyky.html>

(asistent poslouchá výklad a doplňuje) poslech vánočních koled
20minut.

Asistent: tradiční romské Vánoce

Čtení článku na: <http://romove.radio.cz/cz/clanek/18076>

Asistent žáky seznamuje s tradicemi a zvyky romských Vánoc. Mj. seznamuje žáky s pojmem Romipen (soudržnost), učitel klade otázky související s výkladem.

Pozn.: Učitel i asistent reagují ve svých částech výkladu na vyprávění žáků z úvodu hodiny a kladou při nejasnostech doplňující otázky.

Žáci si ve zbývajícím čase zkusí rozkrojit jablko – jestli je tam hvězdička nebo ne. Zkusí si vyrobit lodičku ze skořápky.

Učitel zodpovídá za přípravu pomůcek (jablka, skořápky, svíčky), práce s textem

Učitel a asistent zodpovídají za bezpečnost při práci a úklid třídy

Učitel zodpovídá za přípravu a podklady k výkladu tradičních českých Vánoc

Asistent zodpovídá za přípravu a podklady k výkladu tradiční romské Vánoce

Další variantou by mohlo být přenesení aktivity na žáky. V malých skupinách či dvojicích by dostali krátké texty, které se zaměřují na jednotlivé aspekty Vánoc (českých i romských), žáci by tyto krátké texty zpracovali (přečetli, vybrali by 3-5 klíčových slov, jednu myšlenku, ilustraci apod.) a s výsledkem své práce by seznámili ostatní spolužáky.

Za tímto účelem by bylo možno využít např. metodu Skládankové učení – viz příloha č. 19.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

REFLEXE:

Žáci odpovídají na otázky učitele a asistenta:

- přemýšlí nad rozdílem romských a českých Vánoc
- přemýšlí nad rozdílem tradic

Použité zdroje:

<http://romove.radio.cz/cz/clanek/18076>

<http://www.vesele-vanoce.wbs.cz/Tradice-a-zvyky.html>

Další pohledy na to, jak by bylo možné na tuto hodinu navázat, naleznete v metodice Vzduchoplavec Kráčmera – v díle Rozumím ti velice, znám i tvoje tradice na stránkách:
<http://www.kracmera.cz/clanek/425-rozumim-ti-velice-znam-i-tvoje-tradice/>

1) V tuto chvíli by bylo možno se vrátit k zápisu z úvodu hodiny a ptát se:
Které informace jsou o typických romských Vánocích? (označit je např. zeleně)
Které informace jsou o typických českých Vánocích? (označit je např. modře)
Které informace jsou o typických romských i českých Vánocích? (označit je např. zeleně i modře)
Které další informace jsme se dozvěděli a nejsou v našem zápisu z úvodu hodiny? (dopisovat na balicí papír jinou barvou a opět barevně označovat)

2) Bylo by možno pokládat např. otázky:
Jaký smysl mají tradice pro tebe?
Proč dodržují/nedodržují některé tradice tvoji rodiče a příbuzní?
Jak by mohli vzniknout nové tradice?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 19

Paterová_Tancošová_Vánoce_x_tradiční_romské_Vánoce

Skládkové učení

Popis metody

V DOMOVSKÝCH SKUPINÁCH

Žáci jsou v domovských skupinách (čtyřčlenných, maximálně pětičlenných). Učitel žákům sdělí, že hlavním úkolem bude porozumět části textu. (Na konci hodiny by měl každý rozumět celému textu.)

Členové čtyřčlenných skupin se rozpočítají, kdo má číslo 1, kdo 2, kdo 3 a kdo 4.

PŘEROZDĚLENÍ ŽÁKŮ DO EXPERTNÍCH SKUPIN

Učitel žákům sdělí, že text, s nímž budou pracovat, rozdělil do čtyř částí. Všechny jedničky ve skupinách zodpovídají za první část textu. Všechny dvojky za druhou část... Když tomu žáci porozumí, vyzveme jedničky, aby vytvořily skupinu, dvojky též vytvoří skupinu, i trojky a čtyřky.

VARIANTA: Místo tohoto nahodilého rozdělení žáků můžeme zvolit variantu, kdy do domovských skupin rozdáme sady textů- a žáci sami si je rozdělí podle svého zájmu, možností...

ČETBA TEXTU, PŘÍPRAVA, VOLBA STRATEGIE

Nově vzniklé skupiny jedniček, dvojek, trojek a čtyřek jsou „**expertní skupiny**“. Jejich úkolem je přečíst přidělenou část textu, porozumět jí, prodiskutovat, shodnout se na obsahovém shrnutí. Poté je třeba vytvořit strategii, postup, kterými jednotliví experti předají své znalosti po svém návratu do domovské skupiny. (Je to časově náročná činnost.)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

EXPERTI UČÍ DOMOVSKOU SKUPINU

Když expertní skupiny ukončí svoji práci (osvědčuje se, když učitel centrálně určí čas na práci v expertních skupinách), vrátí se žáci do původních, domovských skupin a učí ostatní tomu, co prodiskutovali a připravili v expertní skupině.

Po práci metodou skládkového učení následuje ověření znalostí v rámci celé třídy: Žáci mohou odpovídat na otázky, které kladou experti v rámci jednotlivých domovských skupin, otázky může centrálně pokládat učitel, žáci mohou individuálně psát na téma zadané učitelem nebo vytvářet sami či ve skupinách produkt, který prokáže míru jejich získaných znalostí.

Skládkové učení u žáků podporuje:

- Spolupráci v expertních (učících se) skupinách
- Vyhledávání informací z textu podle kritéria důležitosti
- Vytváření vlastních učících postupů a strategií
- Dovednost učit spolužáky novým informacím
- Vědomí vlastní zodpovědnosti každého žáka za kvalitu společného výsledku

Zdroj:

STEELE, Jeannie L. *Čtením a psaním ke kritickému myšlení. Příručka V. Praha: Kritické myšlení, 2007.*

Doplňeno o učitelské a lektorské zkušenosti Libora Kyncl; liborkyncl@seznam.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Slavení vánočních svátků v některých dalších zemích Evropy

Cílová skupina: 2. ročník – 20 žáků ZŠ

Celkový čas: 2x45min

Autorská dvojice: učitel (U) - Ing. Marie Sochorová, asistent pedagoga (A) – Helena Přikrylová

Cíle výuky:

- porovnat rozdíly tradic v různých státech popř. etnikách
- vytvářet na základě textu otázky a hledat na ně odpovědi

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít):
Vánoce je vždy vhodné téma, protože děti mají rády Vánoce. Povídání o nich a využít skutečnosti, že některé opravdu slavily v zahraničí, šlo vhodně aplikovat. Učitel vypráví, pokládá návodné otázky, reguluje odpovědi, popř. orientuje žáky na mapě. Asistent reguluje chování a aktivitu žáků. Vyrušujícím zadává náhradní aktivitu, zaměstnává je jemu vlastním způsobem (domluvou, kreslením, vybarvováním atd.).

Zdroje a pomůcky:

Anglický puding – mléko, puding, rozinky, sušené švestky, mouka, koření a lůž

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

Učitel: Nahlédněme spolu pod vánoční pokličku čtyř evropských zemí, tedy zemí, kde jsem byla já a naši spolužáci. Nejprve povídám o svátcích v zemi, kde jsem strávila nejkrásnější Vánoce v mém životě, a to ve Věčném městě ve

Úvodní fáze by mohla mít za cíl, aby si měli žáci možnost vybavit, co o tématu již vědí.

Mohli by odpovídat např. na otázky:

- Proč se Vánoce slaví?
- Jaké, myslíte, jsou rozdíly ve slavení Vánoc v různých zemích/národech/rodinách?
- Co na Vánocích máš/nemáš rád(a) ty?

Učitel/asistent odpovědi žáků zapisuje na tabuli, aby se k nim mohli vrátit v závěru výuky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vatikánu. Měla jsem možnost pobývat u přátel v Itálii.

Žáci obdrží do skupin krátké texty k jednotlivým státům:

Itálie - mnoho Italů se v předvečer půlnoční mše postí a proto večere nebývá příliš bohatá. Zato na Boží hod si to vynahradí. Na sváteční tabuli se objevuje pečené jehně, krocan nebo kuře. **Výjimkou nejsou ani ryby, zejména úhoř.** Tyto pochoutky doplňují datle, fíky či grilované artyčoky. **Tradičními sladkostmi jsou moučníky panettone a panforte.** První připomíná naši vánočku, druhý spíše biskupský chlebiček.

Znovu připomenou žáky, kteří slavili vánoce v cizině.

Velká Británie - tam slavila Vánoce Edita a ta nám sdělila, že dárky se v Anglii rozbalují ráno na Boží hod, a tak se také hostina připravuje až v tento den. **K obědu se peče krocan s kaštanovou či ořechovou nádivkou.** K němu opečené brambory, dušená mrkev a hrášek. **Nemůže chybět tradiční vánoční pudink,** který se pokusí žáci s asistentkou Helenou připravit na vánoční besídku.

Rakousko – tam zase slavil Vánoce Lukáš u své babičky. I zde se pečou **vanilkové rohlíčky,** jako u nás. Z trouby voní štrůdly, štoly i vánočky. **Na štědrý večer se servíruje kapr nebo vídeňský řízek.** Populární je také krůta, kachna či zvěřina. Nemohli jsme vynechat postřehy naší Nikoly, která byla u své sestry ve Francii.

Francie - tam se o Štědrém dnu servírují **vybrané lahůdky jako kaviár, ústřice, šunky, sýry, paštiky, z husích jater, šneci. Hlavní chod tvoří pečená krůta na kaštanech.** Francouzi jsou mistři ve výrobě cukrovinek, takže nechybí ani sladkosti. Zlatým hřebem je tzv. **vánoční poleno,** moučník na způsob rolády. A k tomu všemu se pije vybrané víno nebo šampaňské.

Nakonec jsme se všichni těšili na vyprávění naší asistentky Helenky. Chtěli jsme vědět, jak se slaví Vánoce v typicky romské rodině.

Asistentka ústně komentuje – např.: Romové - i když se Romové hodně přizpůsobili českým vánocům, nakonec jsou úžasné v tom, že nikdo nesmí být sám a všeho musí být v hojnosti. U nich doma nikdy nechybí typické jídlo „goja“. Mám svátky vánoční moc ráda, slavíme celá rodina. Musí to být prostě ROMIPEN.

Texty k jednotlivým zemím by bylo možno doplnit o další informace, vytisknout je a pomocí metody „Skládkové učení“ s nimi pracovat.

Žáci se nejprve rozdělí do 4 skupin (expertních), jejich úkolem je si jeden z textů přečíst a naformulovat otázky, na které text přináší odpovědi.

Experti na jednotlivé země (Francie, Velká Británie, Rakousko, Itálie) se sejdou v nových skupinách tak, aby v každé byl zastoupen jeden expert na danou zemi. Experti postupně pokládají připravené otázky, ostatní na ně odhadují odpovědi a experti vždy přinesou na závěr odhadů správnou odpověď.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

REFLEXE:

Veškerá činnost byla užitečná v tom, že pozitivně působila na celý kolektiv

Použité zdroje:

Byly použité vlastní zdroje, které jsme vlastně díky tomuto projektu obě dvě spolu sepsaly. Ing. Marie Sochorová a Helena Přikrylová.

Žáci se spolu s učitelem vrátí k souboru odpovědí na otázky z úvodu výuky a porovnají zapsané odpovědi s tím, co se dozvěděli během výuky – doplní/upraví informace na tabuli.

V případě, že je téma nadále zajímavé, mohli by si pokládat další otázky, které je k tématu napadají a na které by rádi znali odpovědi (např. Jak je to se slavením Vánoc v Africe? Proč se u nás dávají dárky pod stromeček? apod.). Do příště by měli za úkol najít na některé z nich odpovědi na internetu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vánoční zvyky

Cílová skupina: 2. A, žáci se sociálním znevýhodněním, 28 žáků ve třídě

Autorská dvojice: Alena Šačírovič, Josef Myška

Cíle výuky:

Seznámit žáky s tradicemi Vánoc

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít):
Hodinu hodnotíme jako vydařenou, žáci aktivně plnili zadané úkoly, byla příjemná atmosféra ve třídě umocněná blízcími se vánočními svátky.

Zdroje a pomůcky:

Prezentace – Vánoční zvyky, PC, barevné papíry (červený a bílý), nůžky, lepidlo, vánoční stromeček, vánoční ozdoby.

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

Motivace v úvodu hodiny: Žáci si společně vykládají o zvycích, které se každoročně opakují v jejich rodinách o Vánocích. Všimají si, které tradice jsou společné, které dodržují pouze některé rodiny.

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

Žáci pracují individuálně i ve skupinách, využívají PC a internet, společně diskutují o prezentaci, která jim byla promítnuta na interaktivní tabuli.

1. Motivace – společná diskuze o vánočních tradicích a zvycích dodržovaných v rodinách žáků

V této fázi by bylo možné ještě „podchytit“ a zmapovat stávající zkušenosti dětí např. pomocí aktivity „Hon na lidi“, kdy děti vyzveme, aby během 5 - ti minut zkusily najít kamarády, o kterých platí některé z následujících tvrzení a zapsaly si jejich jména do připravené tabulky na pracovním listě:
Najdi někoho, kdo:

- má k večeri na štědrý den kapra
- kdo zdobí stromek den před štědrým dnem
- kdo má jako vánoční stromek smrč
- kdo zná nějaký vánoční zvyk
- kdo zpívá na Štědrý den s rodiči koledy
- více viz PL příloha

Toto zmapování vánočních zvyků a tradic nám umožní v poměrně krátkém čase zjistit, jak se tyto svátky slaví v rodinách dětí. Můžeme se doptat konkrétních dětí na případné podrobnosti apod. Na závěr této aktivity můžeme využít shrnutí např. pomocí grafu - viz PL příloha. Tento grafický přehled žákům pomůže všimnout si a porovnat případné shody či rozdíly, uvědomit si, které tradice jsou dodržovány v nejvíce rodinách apod.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

2. Presentace Vánoční zvyky – žáci společně sledují různé zvyky a tradice Vánoc (lití olova, krájení jablíčka, strojení stromečku, pouštění lodiček apod.)
3. Žáci se rozdělí do skupin a na internetových stránkách <http://vanocni.darek.cz/vanocni-zvyky-a-tradice/> jednotlivé skupiny žáků čtou učitelem přidělenou konkrétní tradici a vzájemně přiblíží danou tradici ostatním spolužákům, ostatním skupinám žáků.
4. V průběhu druhé vyučovací hodiny žáci vyrábějí papírový řetěz, kterým v závěru hodiny ozdobí vánoční stromeček ve třídě. Jednotlivé řetězy zhotovené žáky učitel společně s asistentem spojí v jeden dlouhý řetěz, kterým stromeček ozdobí.
5. V závěru hodiny si žáci společně zopakovali získané znalosti a zazpívali koledu „Půjdeme spolu do Betléma“.

REFLEXE:

V závěru hodiny si žáci zopakují vánoční zvyky, zazpívají koledy u společně nastrojeného vánočního stromečku.

Použité zdroje:

<http://vanocni.darek.cz/vanocni-zvyky-a-tradice/>

Žáci by mohli ještě např. vytvořit pracovní list či plakát, kde by byly základní (zajímavé) informace, které se o daném vánočním zvyku z webových stránek dozvěděli, doplnit tyto informace obrázkem (fotografiemi z internetu) a představit svůj plakát ostatním skupinám.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 20

Šaširovič_Myška_Vánoční zvyky

Hon na lidi

Najdi ve třídě někoho, kdo:

má k večeři na štědrý den kapra	kdo zdobí stromek den před štědrým dnem	kdo má jako vánoční stromek smrk
kdo zná nějaký vánoční zvyk	kdo zpívá na Štědrý den s rodiči koledy	Jiné, co tě ještě v průběhu hovoru zaujalo:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 21

Šaširovič_Myška_Vánoční zvyky

Vánoční graf

V návaznosti na aktivitu Hon na lidi, mohou děti společně s učitelem společně vytvořit na velký papír graf z nasbíraných odpovědí a zjistit četnost odpovědí na jednotlivé otázky od všech spolužáků v jejich třídě.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Kdo má na Štědrý den k večeři kapra?										
Kdo zdobí stromek den před Štědrým dnem?										
Kdo má jako vánoční stromek smrk?										
Kdo zná nějaký vánoční zvyk?										
Kdo zpívá na Štědrý den s rodiči koledy?										
Kdo už někdy viděl zlaté prasátko?										

Mohou tento graf použít k porovnávání, k řazení, mohou případně vymyslet další kategorii, doplnit graf o obrázky, vymyslet vlastní graf apod.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Přírodopis - Vnitřní orgány

Cílová skupina: Žáci ZŠ praktické: 4 žáci s poruchou autistického spektra, LMR, poruchy pozornosti, vady řeči, 1 neslyšící žačka s LMR - pro komunikaci vyžaduje znakový jazyk, 7. ročník, jedná se o skupinovou a individuální integraci

Autorská dvojice: Mgr. Hana Lukovská, Věra Čmielová

Cíle výuky:

Představit žákům nové téma. Vysvětlit učivo takovou formou, aby žáci mohli samostatně a smysluplně hovořit o vnitřních orgánech lidského těla a s pomocí popsat jejich funkci.

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít):

Celá tato výuková jednotka se opírá o vizuální podporu, která je pro takto hendikepované žáky nepostradatelná. Důležitá je průběžná kontrola, zda nám žáci rozumí. Vzhledem k poruchám pozornosti, jsou prostřídány činnosti, které netrvají déle než 10 minut. Zapojují se všichni žáci do všech činností.

Zdroje a pomůcky:

- Notebook + vlastní poznámky (zvětšené písmo-slouží jako „tabule“ s redukováným textem, který si budou žáci zapisovat) ve wordu nebo PPT.
- anatomický 3D model lidského těla s vnitřními orgány
- tabule, křídly – schéma z předešlých 2 hodin
- pracovní listy z www.dum.rvp.cz
- popisky s názvy orgánů (malé k pracovnímu listu, velké pro práci na tabuli)
- kniha „Co ještě nevím“- pro žáky zajímavou formou popsány funkce orgánů
- lepivá guma, suché lepidlo, nůžky

Bylo by možné tuto lekci uskutečnit. i s využitím metody V-CH-D (Vím – Chci se dozvědět – Dozvěděl jsem se). Jde o metodu, kdyby žáci nejprve řekli (učitelka/asistentka zapsaly), co o jednotlivých orgánech vědí (nebo např. jen o některém z nich).

V druhé fázi by měli za úkol naformulovat otázky, které je o daném orgánu zajímavé (své otázky by mohly přidat i p. učitelka a p. asistentka) Poté by probíhala lekce tak, jak je zde popsána a v závěru by všichni společně doplňovali informace do posledního sloupce tabulky – co jsme se dozvěděli. Bližší informace o této metodě naleznete v příloze č. 22.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

Žáci sedí u kulatého stolu tak, aby všichni viděli na tabuli. Celá hodina je doprovázena českým znakovým jazykem- střídá se učitelka s asistentkou-dle potřeby situace. Přivítání a seznámení žáků s náplní hodiny. Na tabuli je předem namalováno schéma z předešlých z hodin přírodopisu (učitelka), pro logickou návaznost, připomenutí a lepší pochopení tématu hodiny. Buňka > tkáň > orgán. Viz níže:

Opakujeme v kostce (s podporou schématu na tabuli): co je buňka (základní stavební jednotka organismu), co vzniká spojením buněk (tkáň), z tohoto navazujeme na nové téma: **Vnitřní orgány** (učitelka). Učitelka hovoří o tom, že vše v našem těle má nějakou funkci a tyto funkce zajišťují právě orgány. "Budeme si povídat nejen o tom, jak každý orgán pracuje, ale také, kde je jeho místo v těle, tedy, kde se nachází."

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

Na tabuli je křídou jednoduše namalováno lidské tělo, bez dolních končetin, v reálné velikosti (asistentka). Vedle těla jsou pod sebou lepicou gumou přilepeny kartičky (s dostatečně velkým písmem) s názvy orgánů. Viz níže:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Učitelka postupně vyvolává žáky a ti přilepují orgány na místo, kde se žáci domnívají, že se nachází. Asistentka stojí u tabule a žákům pomáhá s manipulací s kartičkami. Každý žák vezme jednu kartičku a přilepí "někde" na namalované lidské tělo. Žákům je představen 3D model lidského těla s odnímatelnými vnitřními orgány. Učitelka popisuje jejich funkci a na sobě demonstruje místa, kde jsou dané orgány uloženy (vnější náhled). Asistentka ukazuje popisovaný orgán na 3D modelu (vnitřní náhled). Viz níže:

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Žáci si mohou každý orgán osahat a především vidí, kde leží. Žáci obdrží pracovní list (příloha č. 1) a tabulku s názvy orgánů (příloha č. 2):

- 1) Nachystají si nůžky a lepidlo.
- 2) Rozstříhají tabulku.
- 3) Lepí názvy orgánů do pracovního listu.
- 4) Kolektivní kontrola. Asistentka stojí u neslyšící žáčky a společně pomocí dvouručního daktylu hláskují názvy zobrazených orgánů.
- 5) Oprava umístěných orgánů na tabuli (to, čím žáci začali).

Učitelka vyzve žáky, aby si otevřeli sešit. Zapiší si datum a název hodiny. Poté prostřednictvím notebooku zapisují (zredukovaný, upravený učitelkou) text (pochopitelný pro žáky) do sešitu (příloha č. 3). Jen opravdu nejdůležitější body. Asistentka pomocí znakového jazyka vysvětluje těžší slova neslyšící začce. Jeden žák je v zápisu učiva výrazně pomalejší, učitelka využívá chvíle, přečte pár zajímavostí k daným orgánům z knihy "Co ještě nevím" (pomalejší žák pokračuje v zápisu do sešitu, zbytek poslouchá) a asistentka znakuje. Zopakování učiva, pochvala za aktivitu a zadání domácího úkolu. Žáci si jdou pro svoje deníčky. Asistentka dohlíží na zapsání domácího úkolu. Učitelka rozdává pracovní list pro domácí vyplnění.

REFLEXE:

Je důležité, aby si žáci uvědomovali, že lidské tělo je soubor složitých procesů, které harmonicky pracují. Nic není „jen tak“. Zkonkretizování abstraktního pojmu „orgán“ je dalším podstatným posunem v chápání světa u žáků s poruchou autistického spektra, stejně u žáků s těžkou sluchovou vadou.

Použité zdroje:

Pracovní list dostupný z: http://dum.rvp.cz/materialy/clovek-vnitri-organy-kostra-a-svaly.html#material_files (list v příloze+ tabulka vytvořená učitelkou)

Pracovní list na domácí úkol dostupný z: http://dum.rvp.cz/materialy/clovek-vnitri-organy-kostra-a-svaly.html#material_files (list v příloze)

Knihy: BARADEUOVÁ, Christane, FINIFTEROVÁ, Germaine. *Co ještě nevím*. Přeložil L. Pavlát. 1. Vyd. Praha: Albatros, 1989. 133 s. Přel. z Mon corps a Dis-moi qui je suis. ISBN 80-00-00298-1

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 22

Lukovská_Čmielová_Vnitřní orgány

V-CH-D

Vím- chci vědět - dozvěděl jsem se

Základem pro práci s metodou je třídičná tabulka, kterou si každý žák vytvoří na volný list papíru či do sešitu nebo v případě práce s celou skupinou tuto tabulku nakreslí na tabuli učitel.

VÍM	CHCI VĚDĚT	DOZVĚDĚL JSEM SE

V rámci evokační fáze si žák do prvního sloupce napíše vše, co o daném tématu ví nebo si myslí, že ví. Zaznamená tedy svoje prekoncepty, které mohou být správné, ale i mylné. Při této činnosti pracuje každé dítě samostatně.

Do druhého sloupce zapisuje otázky, které jej k tématu napadají a jež chce, aby mu byly zodpovězeny. Následuje čtení textu, který se vztahuje k zadanému tématu.

Zjištěné skutečnosti se heslovitě zaznamenávají do třetího sloupce. Je však nutné, aby učitel se žáky prodiskutoval poslední sloupeček jejich tabulek, neboť informace v ní zapsané slouží dětem jako výklad učiva.

vy Jičín,
0403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

V případě práce s celou třídou učitel zapisuje odpovědi dětí na tabuli. Informace od dětí nijak nehodnotí a nekomentuje, rovněž neodpovídá na dotazy, jež si žáci zapsali do sloupce „Chci vědět“. Pokud se na tabuli objeví informace či otázka, kterou žák nemá ve své tabulce poznačenou, vepíše si ji pod čáru.

Při společné závěrečné diskusi se učitel vrací k otázkám položeným při evokační fázi a ptá se žáků, zda byly v textu zodpovězeny všechny. Jestliže děti nezískaly odpovědi na všechny dotazy, společnou diskusi ve třídě si je zkusí samy nalézt, případně je vyhledají v jiných zdrojích. Nezodpovězené otázky se mohou rovněž stát podnětem pro další vyučovací lekci. Na závěr se všichni společně vrátí k prvnímu sloupci a diskutují, zda jsou informace v něm uvedené správné, či chybné.

Vyplněná tabulka je vhodnou formou zápisu. Žáci mohou porovnávat, jaké znalosti měli na začátku, co si potvrdili a co vyloučili, co nového se dozvěděli. Vytvořený přehled je systematický. Znázorňuje cestu od pochybnosti či otázky k faktu.

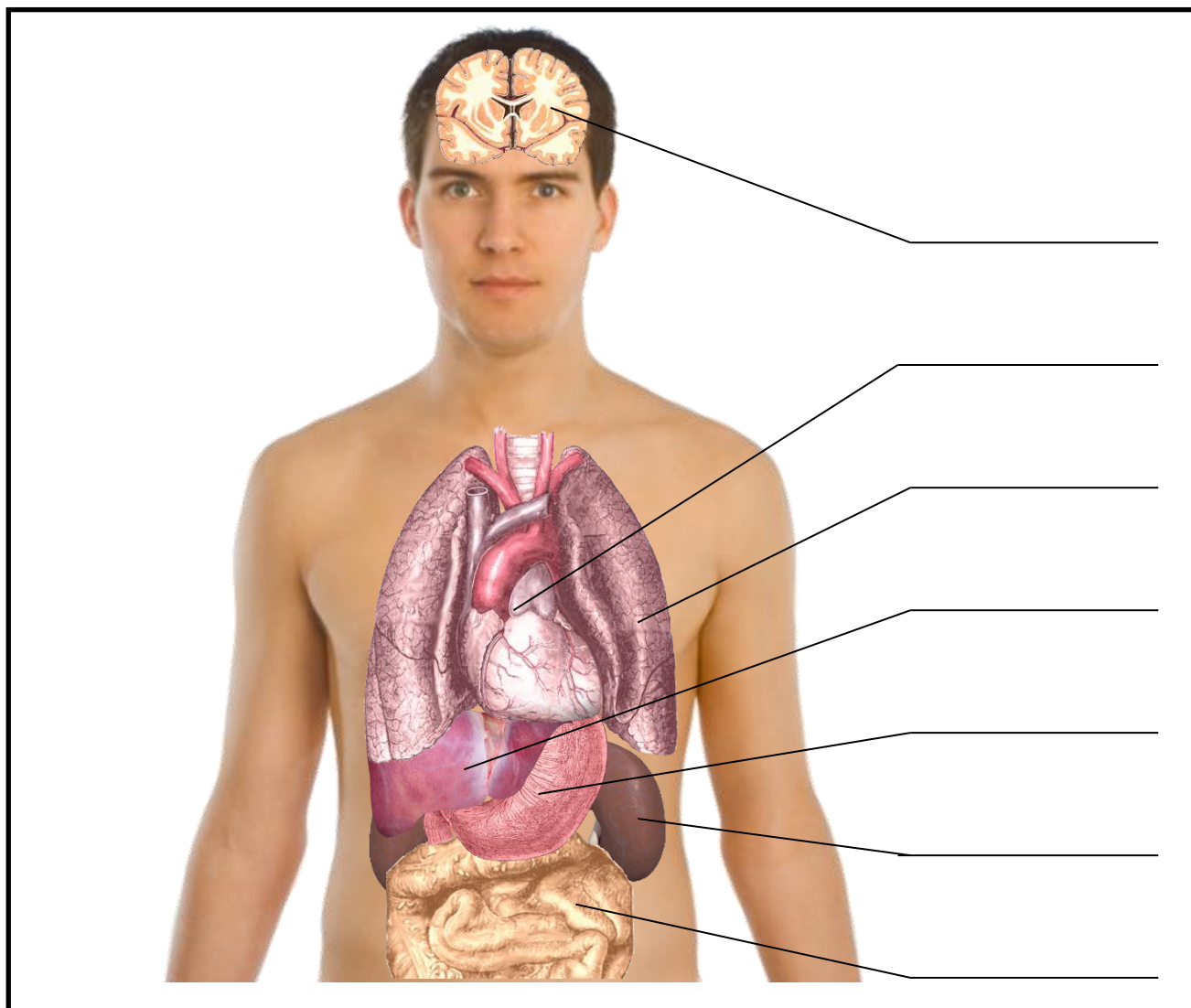
Použitá literatura:

MEREDITH, K. S; STEELOVÁ, J. L. et al. Čtení, psaní a diskuse ve všech předmětech. *Příručka k programu Čtením a psaním ke kritickému myšlení III*, str. 23. Praha, 1997.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Pracovní list: VNITŘNÍ ORGÁNY: **DOPLŇ NÁZVY ORGÁNŮ.**

Příloha č. 23
Lukovská_Čmielová_Vnitřní orgány

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 24

Lukovská_Čmielová_Vnitřní orgány

MOZEK	PLÍCE	SRDCE	JÁTRA
ŽALUDEK	STŘEVA	LEDVINY	

MOZEK	PLÍCE	SRDCE	JÁTRA
ŽALUDEK	STŘEVA	LEDVINY	

MOZEK	PLÍCE	SRDCE	JÁTRA
ŽALUDEK	STŘEVA	LEDVINY	

MOZEK	PLÍCE	SRDCE	JÁTRA
ŽALUDEK	STŘEVA	LEDVINY	

MOZEK	PLÍCE	SRDCE	JÁTRA
ŽALUDEK	STŘEVA	LEDVINY	

MOZEK	PLÍCE	SRDCE	JÁTRA
ŽALUDEK	STŘEVA	LEDVINY	

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Cizokrajní obojživelníci

Cílová skupina: Žáci 8. ročníku, kteří jsou vzděláváni podle ŠVP pro základní vzdělávání – vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením. Všichni žáci jsou ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

Autorská dvojice: Mgr. Jana Příbylová, Bc. Lucie Matějková

Cíle výuky: - na základě čtení s porozuměním odpovědět na otázky v pracovním listu - zhodnocení výsledků práce	
Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít): <u>Hodnocení:</u> 1. část Podařilo se žákům vysvětlit cíle hodiny. Ve skupinách se žákům podařilo vyjmenovat probrané zástupce a byli schopni o každém něco říct. Problém byl ve způsobu vyjadřování: používali spíše slova než věty. Žáci měli problém s tvorbou hypotézy o zajímavosti cizokrajných obojživelníků. Vysvětlení toho, co je může u obojživelníků překvapit, zabralo větší časový úsek. 2. část Žáky práce s puzzle bavila, název ocasatého obojživelníka (mloka) určili bez zaváhání. U určování žáby měli problém. Rosničku si pletli se skokanem. U fotografie žáby bych příště volila barevný tisk. 3. část	Zdroje a pomůcky: - puzzle vystřižené z vytištěných černobílých fotografií (rosnička zelená, mlok skvrnitý), fotografie jsou rozstříhány na 6 dílů - vytištěné fotografie cizokrajných druhů obojživelníků (pralesnička strašná, pipa americká, axolotl mexický, velemlok japonský) - nástěnná obecná mapa světa - 2 slepé mapky světa - kartičky s textem ke každému druhu - pracovní listy - učebnice přírodopisu: Zoologie, Jana Skýbová, Nakladatelství Septima, s. r. o., Praha 2011

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
 příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Žákům se podařilo bezchybně odpovědět na otázky v pracovním listě, na které museli hledat konkrétní data. Na čtvrtou otázku, která se týkala zaujetí obojživníkem (zajímavost) nebyli schopni odpovědět. Po přečtení textu učitelem a vysvětlení, přiblížení učitelem byli schopni si zajímavost vybrat. Problém byl také u udržení pozornosti při čtení jedné skupiny druhé. Někteří žáci se styděli číst, někteří četli nesrozumitelně. Příště bych připravila ještě kratší text, místo 6 vět, bych napsala 4.

4. část

Žáci si ve skupinách dokázali srovnat hypotézy se zápisem v pracovním listu. Nejlepší čtenář z každé skupiny prezentoval nejzajímavější data o obojživnících.

5. část

Žáky hodina bavila. Překvapil je vzhled velemloka japonského a také se ptali na vnější žábra axolotla. Pouze dva žáci se byli schopni vyjádřit celou smysluplnou větou o informaci, která pro ně byla nejzajímavější.

Obvykle je těžké udržet pozornost žáků, kteří si jen vzájemně předčítají texty. Někteří učitelé tuto situaci řeší například tím, že žákům dají za úkol předem naformulovat pro naslouchající skupinu otázky, na které lze najít odpověď v jejich textu. Při prezentaci nejprve skupina položí otázky, druhá skupina se snaží odhadnout správné odpovědi a následně zazní správná odpověď od skupiny, která otázky připravovala.

Možná by bylo pro žáky jednodušší, kdyby při vytváření hypotéz měli k dispozici nějakou pomůcku, např. nedokončené věty – jejich úkolem by bylo samostatně nebo ve dvojici doplnit většinu nedokončených vět.
Např.:
Zahraniční obojživníci mají s našimi asi společné to, že....
Zahraniční obojživníci se od našich liší tím, že....
Pro svůj život potřebují především....
Na těchto obojživnících je zajímavé, že....
Jsou výjimeční tím, že....

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

1. část (asistentka - 7 min):

- Seznámení třídy s tématem hodiny a výstupy dané hodiny.
- Rozdělení do dvou týmů (jeden tým tvoří dívky, druhý tým chlapci).
- Každá skupina na začátku hodiny vyjmenuje obojživníky žijící v ČR a ke každému řeknou jednu větu, která se jich týká.
- Žáci si ve skupině vytvoří hypotézy na otázky: „Žijí v zahraničí obojživníci?“ „Čím jsou zajímaví?“
- Svou hypotézu si poznamenají do sešitu

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

2. část (asistent – 5 min)

- Každý tým dostane puzzle dvou obojživelníků a má za úkol jej správně složit do původního obrázku.
- Určí název obojživelníka, pokud ho neví, tak mohou k určení použít učebnici a dále určí, jestli daný druh žije v ČR.

3. část (učitelka – 20 min):

- Žáci si pomocí puzzle připomněli vzhled obojživelníků žijící u nás.
- Oba týmy si vyberou jednu skupinu obojživelníků (buď bezocasé – žáby nebo ocasaté mloky a čolky).
- Jeden člen z každého družstva si jde vybrat z vytištěných fotek zástupce vybrané skupiny (4 fotky jsou uloženy na učitelském stole obrázkem dolů).
- Každá skupina ke svým obrázkům přiřadí odpovídající názvy obojživelníků (názvy jsou napsány na tabuli). Učitel zkontroluje přiřazení názvů.
- Žáci si k obrázkům přečtou texty (text obsahuje v krátkých větách místo výskytu, popis a zajímavost vybraných obojživelníků).
- Každá skupina poté zakreslí do slepé mapy světa místa výskytu vybraných druhů obojživelníků a odpoví na otázky v pracovním listu.
- Každý tým druhému týmu ukáže fotku obojživelníka a přečte odpovídající text; druhý tým poslouchá a zapisuje odpovědi na otázky v obdrženém pracovním listu.
- Pak se týmy vymění a prezentace se opakuje.

REFLEXE:

4. část (učitel – 4 min)

- Každá skupina si srovná své hypotézy s odpověďmi v pracovním listu (srovnají si hypotézu na výskyt obojživelníků v zahraničí a pak prezentují největší zajímavost o obojživelnících, zajímavost srovnají se svou hypotézou).

5. část (asistent – 9 min)

- Na závěr každý z žáků individuálně ústně vyhodnotí hodinu, řekne, co ho nejvíce zaujalo a proč (která skupina nebo druh obojživelníka, popř. která zajímavost).

Použité zdroje:

<http://cs.wikipedia.org>, <https://www.google.cz/>

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Největší města České republiky

Cílová skupina: žáci 3. třídy – vzdělávací program ZŠ a 5. třídy vzdělávací program ZŠ pro žáky s LMP

počet: 12

Autorská dvojice: Bindatsch Milan, Vaculová Monika

Cíle výuky:

- vybavit si, co o ČR již víme
- vyhledat velká města ČR na mapě a doplnit je do slepé mapy
- roztřídit (popř. doplnit) informace o 3 největších městech

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít):

- již před zahájením výukové hodiny si žáci v ČJ přečetli článek „Česká republika“ a „Kolik má Praha věží“.
- žáci donesli fotky z dovolené a výletů
- bodovací lístečky – rozstříhaný obrázek mapy ČR (žáci je získávají po splnění úkolů)

Zdroje a pomůcky:

mapy ČR, kartičky, bodovací lístečky, PL s názvy měst, fotografie, slepé mapy ČR

Poznámky pro grafika:

V příloze se slepou mapou dejte nejprve zadání a teprve potom mapu, pod mapu vložte zdroj –

<http://www.zemepis.com/sidla4.php>

Do přílohy 1, přidejte i „zakódované“

BRNO – např.: BMRHNÚOV

Je to potřebné vzhledem k následným úkolům. ☺

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

- mapa ČR překrytá plátnem – postupné odhalování, kdo první pozná, co je ukryto
- co víme o ČR – rozhovor - z vlastní zkušenosti (dovolená, výlety s rodiči a školou,...), z televize a z textů, které jsme četli v ČJ - s pomocí učitele a asistenta vyhledávání těchto míst na mapě

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

- společně - vyhledávání největších měst na mapě ČR (Praha, Ostrava, Brno, Plzeň, Pardubice, České Budějovice, Hradec Králové)
- rozdělení do 2 skupin (učitel, asistent – každý pracuje s jednou skupinou)
- úkol č. 1 – hledání názvů měst (proškrtování každého druhého písmena)
- úkol č. 2 - zaznačení do slepé mapy – Praha, Ostrava, Brno
- úkol č. 3 - přiřadit kartičky, které patří k sobě (město – co ho charakterizuje)
- úkol č. 4 – hledání názvů měst na daná písmena – vyhledávání v mapě ČR (O – Ostrava, Olomouc, Opava)
- úkol č. 5 – poskládat a slepit mapu z dílků, které žáci obdrželi za splnění úkolu

b) Je důležité si předem rozmyslet, kolik kopií příloh a kolik atlasů budeme pro práci v jedné skupině potřebovat!

Úkol č. 1: může dělat každý žák sám, někteří ve dvojicích

Úkol č. 2: žáci ve skupině mohou spolupracovat, ale každý má svou slepou mapu, do které si každý označí minimálně 3 největší města, žáci, kteří budou mít úkol splněn, mohou do své slepé mapy dopsat i další velká města z úkolu č. 1, nebo pomáhat těm, kteří práci nedokončili.

Úkol č. 3: až žáci jako celá skupina roztřídí společně kartičky, mohou vytvářet další kartičky, na které poznačí informace k jednotlivým městům, které již řekli v úvodu výuky, nebo se jim ještě nyní vybavily, které mohou vyčíst z mapy, popř. z nějakého jiného zdroje informací – např. krátkého textu o jednotlivých městech.

a) Je užitečné písemně zaznamenávat to, co žáci říkají např. na balicí papír, aby bylo možno se v závěru výuky k jejich postřehům vrátit a porovnat to, co se dozvěděli o ČR nového, co si původně mysleli jinak, které informace si zpřesnili apod. Může se vyplatit tento krok záměrně rozdělit na 2 části. A) nejprve zaznamenávat jen slova a sousloví, myšlenky, postřehy a nápady žáků B) teprve potom se žáků doptávat, co měli konkrétně na mysli, co zažili a viděli, popř. slyšeli a četli o ČR a tyto podrobnější komentáře např. jinou barvou také písemně zaznamenávat do poznámek vzniklých v kroku A.

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

REFLEXE:

- společné hodnocení – jednotlivé skupiny prezentují svou činnost – jaká našli města, co se jim povedlo a líbilo, ...
- za splnění každého úkolu (č. 1 – 4) obdrží skupina vždy jednu část mapy ČR – bodovacích lístečků
- vytvoření map ČR – z bodovacích lístečků za splněné úkoly – vystavení na nástěnce ve třídě a jejich obohacení o fotografie žáků z dovolených a výletů, informací o městech apod.

Použité zdroje:

<http://www.zemepis.com/sidla4.php>

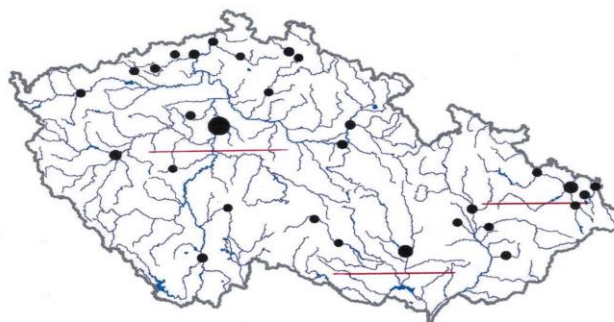
Nyní je čas se vrátit s žáky k jejich úvodním myšlenkám, které jsou dvěma barvami zapsány na balicím papíru. Třetí barvou do něj učitel zapisuje návrhy žáků, které se žáci během výuky dozvěděli a nyní si uvědomují, že na papíru chybí. Tento balicí papír je dobré vystavit k nástěnce, kterou žáci vytvořili v předchozím kroku.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 25

Bindatsch_Vaculová_Největší_města_ČR

DOPLŇ MĚSTA:

- PRAHA
- BRNO
- OSTRAVA

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

KARTIČKY
PRAHA
SÍDLO PREZIDENTA
NÁRODNÍ DIVADLO
JEZDÍ ZDE METRO
HLAVNÍ MĚSTO
BRNO
NEJVĚTŠÍ MĚSTO NA MORAVĚ
OSTRAVA
LEŽÍ NA MORAVĚ
VÝROBA ŽELEZA A OCELI
MĚSTO KDE ŽIJEME

ŠKRTNI KAŽDÉ DRUHÉ PÍSMENO A NAPIŠ NÁZEV MĚSTA
PHRNAZHNAP
OCSPTWREABVMAP
PHLVZWECŇQ
PNAWRGDIUVBXIVCREB
ČZEUSLKÉB BIUSDXĚHJLOMVNIXCFEJ
HAREASDWEXCV KERPÁKLPOVDÉ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Hudební výchova – Moje oblíbená píseň

Cílová skupina: žáci s těžkým zdravotním postižením vzdělávání v základní škole speciální = konkrétně 6 žáků rehabilitační třídy se středním mentálním postižením, těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami od 5. do 9. ročníku.

Se skupinou pracuje 1 učitelka a 2 asistenti pedagoga.

Autorská dvojice: Mgr. Galgaňáková Zdeňka (učitelka), Stašová Jitka (asistentka pedagoga)

Cíle výuky:

- Vyjadřování obsahu písni pomocí alternativní a augmentativní komunikace, projevit snahu o nonverbální či verbální vyjádření, pozitivně reagovat na poslech reprodukováné i produkované hudby.
- Znat jména spolužáků, lépe je znát - poznávat jejich oblíbenou píseň, vyjadřovat své pocity.

V této výukové jednotce využíváme vlastní vytvořený digitální materiál vytvořený „na míru“ naší třídě, ale velmi oceňujeme a využíváme internetový portál DUMY.CZ. (tvoří učitelka)

Obrázky vybraných písni (vybírání učitelka) pro výuku připraví – vybarví a folii zpevní asistenti pedagoga. Asistenti pedagoga též připraví vybrané (dle individuálních schopností přítomných žáků) nástroje z Orffova instrumentáře.

Zdroje a pomůcky:

1. DUM Oblíbená píseň
http://dumy.cz/materialy/material-nahled?id_materialu=12634
2. FRANČÍKOVÁ, R. *S pastelkami za písničkou*. Praha: AXIOMA, ISBN 978-80-7292-232-1.
Pomůcky: kytara, klávesy, interaktivní tabule, obrázky z publikace *S pastelkami za písničkou*, Orffův instrumentář, materiální odměna (limonáda, bábovka)

Další náměty

a inspirace do výuky pro takto specifickou skupinu žáků lze nalézt též na metodickém portálu www.rvp.cz

<http://dum.rvp.cz/vyhledavani/pr-ochazet.html?rvp=C>

Vhodné učebnice, pracovní sešity a další publikace vhodné pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vydává také nakladatelství Compacta Brno.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:
Žáci rehabilitační třídy absolvují velkou část školní docházky se stále stejnými spolužáky, což vytváří možnost dobrých znalostí svých spolužáků. Tyto jsme již upevňovali a dovednosti práce s interaktivní tabulí tvořili již s předcházejícími digitálními učebními materiály: Jak se jmenuje-DUM číslo 2346, Osoby ve škole - DUM číslo 24052, Pexeso kamarádi-DUM číslo 12626, Oblíbená barva – Pexeso DUM číslo 12624, Oblíbená barva- DUM číslo 2347.
Motivace: - píseň „My jsme kamarádi“ s doprovodem kytary (učitelka) a s pohybovým doprovodem žáků: dle individuálních schopností se žáci s 2 asistenty pedagoga drží za ramena, za ruce a s vedením a dopomocí asistentů pedagoga do rytmu písně pohybují trupem či celým tělem střídavě do stran vpravo a vlevo (Text písně: „My jsme kamarádi, my se máme rádi, vypijeme sodovku a potom sníme bábovku!“ opakujeme 3x ve stále rychlejším tempu)
HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:
V I. části výukové jednotky sedí žáci v řadě před interaktivní tabulí, na II. část výukové jednotky se přesunou do hudebního koutku v zadní části třídy – organizace v půlkruhu, závěrečné hodnocení s občerstvením pak proběhne v lavicích. Přesuny zajišťují asistenti pedagoga.
I. část výukové jednotky s interaktivní tabulí   - „Jste kamarády a spolužáky již dlouho a vím, že se znáte velmi dobře a víte o sobě spoustu věcí: Jak se kdo jmenuje, co má kdo rád, například jakou kdo má rád barvu, jaká je kamarádova oblíbená píseň. Já dnes vyzkouším, zda si dobře pamatujete nejoblíbenější píseň svých spolužáků.“ (učitelka)   - Spuštění Digitálního učebního materiálu „Oblíbená píseň“ na interaktivní tabuli. (učitelka) Poslech 1. písně s doprovodem hudby a kreslenou animací – motivace k soustředěnému poslechu. (učitelka+ asistenti pedagoga)   - „Kdo ví, či je to oblíbená píseň?“ (učitelka) K odpovědi orálním (jménem, onomatopoií, první hláskou jména) či alternativním způsobem komunikace (komunikátorem, ukázkou na spolužáka) dle individuálních schopností žáků motivují, stimulují a facilitují asistenti

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

pedagoga.

- „Teď zkontrolujeme, zda jste měli pravdu (kdo měl pravdu)“:
Učitelka přejde na další okno prezentace aplikace PowerPointu se správnou odpovědí – tj. fotografie žáka se zvukovým doprovodem potlesku.
- Další písni na interaktivní tabuli spouští učitelkou vybraní žáci (např. za úspěšnou odpověď) za dopomoci asistenta pedagoga (např. pohyb v prostoru třídy, facilitace ruky).
K soustředěnému poslechu písni napomáháme střídáním činností: zpěvem písni, hrou na tělo, doprovodem klíčovými slovy Makatonu či znakové řeči (předvádí učitelka, napodobují žáci za stimulace a facilitace asistentů pedagoga).
Kontrolu správnosti odpovědí mohou též provádět žáci spuštěním následujícího okna prezentace a to za motivace učitelky a dopomoci asistentů pedagoga.

II. část výukové jednotky s obrázky z publikace S pastelkami za písničkou

- „Nyní si v Obrázkovém zpívání můžete vybrat píseň, kterou chcete pro sebe nebo pro kamaráda podle vám známých obrázků.“ (učitelka)
- Učitelka dává k výběru dle individuálních schopností a zájmů žáků všechny, část, nebo jen dva obrázky, asistentky pedagoga motivují a dopomáhají žákům při výběru obrázku.
Nebo se učitelka se ptá: „Kterou píseň s Obrázkového zpívání bys chtěl?“ Žák odpovídá orálně či alternativním způsobem a následně hledá odpovídající obrázek.
- „Jakou písničku sis vybral, jak se jmenuje, o čem se v ní zpívá?“ Učitelka hodnotí, chválí výběr písni, vede krátký rozhovor a stimuluje žáka k vyjádření názvu či obsahu písni (obrázkem, orálně, alternativními způsoby).
- Zpěv písni střídavě s doprovodem kytary a kláves. (učitelka)
Žáci se účastní produkce písni dle svých schopností částečně zpěvem, doprovodem na vybrané Orffovy nástroje za dopomoci a facilitace asistentů pedagoga.

Závěrem výukové jednotky

- slovní hodnocení, pochvala učitelkou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

- potlesk skupině nebo jednotlivcům (učitelka, žáci, asistentky pedagoga)
- materiální odměna (limonáda a kousek bábovky) za dopomoci asistentů pedagoga

REFLEXE:

Reflexi v rehabilitační třídě vzhledem k mentální úrovni žáku provádí učitelka, která stimuluje a vede žáky k účasti a vyjádření souhlasu či nesouhlasu s jejím hodnocením v závěru výukové jednoty.

Část výukové jednotky I. lze zkrátit dle konkrétního počtu přítomných žáků, část II. pak i vzhledem k aktuální míře jejich soustředění. Materiální odměnu závěrem lze zcela vynechat, avšak u konkrétní skupiny je odměnou největší a nejúčinnější.

Použité zdroje:

1. DUM Oblíbená píseň http://dumy.cz/materialy/material-nahled?id_materialu=12634
2. FRANČÍKOVÁ, R. *S pastelkami za písničkou*. Praha: AXIÓMA, ISBN 978-80-7292-232-1.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Výtvarná výchova - Vánoční kapr

Cílová skupina: Žáci s těžkým zdravotním postižením vzdělávání v základní škole speciální.

Se skupinou pracují 1 učitelka se 2 asistentkami pedagoga

Autorská dvojice: Mgr. Zdeňka Galgaňáková – učitelka, Jitka Stašová – asistentka pedagoga

Cíle výuky:

- Spolupracovat se svými učiteli a spolužáky.
- Podílet se na jednoduchých praktických činnostech.
- Hlavním cílem je dosáhnout prolínání více výchov, aby výukový blok mohl být rozdělen do více odlišných kratších úseků, zaměřených vždy na jiný smysl (zrakové vjemy, sluchové vjemy, hmatové vjemy, chuťové vjemy, čichové vjemy), což napomůže žákům k lepšímu soustředění.
- Navození přátelské vánoční atmosféry.

Práci ve třídě řídí třídní učitelka.

Úkolem asistentek pedagoga je příprava výtvarného materiálu, příprava jednotlivých pracovních míst a kompenzačních pomůcek pro žáky, pomoc při přesouvání se z místa na místo u nechodících žáků na invalidním vozíku, pomoc při úchopu výtvarných pomůcek, pomoc při úklidu pracovního místa žáků, závěrečný úklid pracovních míst žáků, pomoc při hygieně po výtvarné činnosti.

Prezentace vánoční pohádky vytvořena v programu Power Point, výkres s předkresleným obrysem kapra, korkové zátky, temperové barvy, tiskací písmeno U a O, vánočka, protiskluzové podložky, tácky, rozinky.

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

Od začátku měsíce prosince se žáci zapojují v různých činnostech do vánoční výzdoby třídy a tím je ve třídě přirozenou cestou navozována i předvánoční nálada. Je tak vytvořen prostor k častému opakování hlavního tématu vánoc, ale zároveň ke střídání téměř všech výchov (výroba adventního kalendáře, omalovánky

Jsme si vědomi, že rozšiřující poznámky budou snáze realizovatelné ve třídách s jiným složením žáků. V této lekci je ponecháváme pro inspiraci a možná spíše jako individuální úkol pro některého z žáků.

Před samotným čtením příběhu by žáci mohli odpovídat například na otázky: Jak se to mohlo stát, že kapr poprvé uviděl prskavky? Jakou barvu může mít kapr? Jaké máte zkušenosti vy /nebo někdo z vašich známých/ s rybařením? Jak se pozná vánoční atmosféra? Cílem těchto otázek by bylo podpořit žáky v tom, aby si vybavili, co již vědí o hlavních tématech příběhu. V případě využití těchto otázek, by mohli žáci porovnávat při čtení to, co si v úvodu vybavili s tím, jak o tom příběh vypráví.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

s mikulášskou a vánoční tematikou, návštěva Mikuláše s nadílkou ve třídě, návštěva družební restaurace s Mikulášským nadělováním, nácvik vánočních koled, doprovod vánočních koled na orffovy hudební nástroje, pečení perníčků, zdobení vánočního stromku, poslech vánočních koled, využití ICT techniky k prohlížení obrázků, výroba dárečků z keramické hlíny – zvoneček, výroba vánočního přání, modelování vánočního cukroví atp.

Samozřejmě z těchto činností lze vybrat pouze některé, protože vždy záleží na počtu a aktuálním zdravotním stavu žáků.

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

- motivace vánoční pohádkou „Jak kapr poprvé v životě uviděl prskavky“ zhlédnutou na PC nebo podle možnosti na interaktivní tabuli – vytvořená vlastní prezentace
- během četby učitelka vysvětlí žákům neznámá slova (splávek, podběrák, apod.), se kterými se v pohádce žáci setkají
- po zhlédnutí krátký rozbor pohádky – (Jaké zvíře se objevilo v pohádce? Kde kapr žije, ve vodě, ve vzduchu, na souši? Kdo chodil k rybníku? Byl rybář starý nebo mladý? Co nosil rybář na hlavě? Jaká roční období se v pohádce objevila? Jaká písmena se kaprům dobře vyslovují? Jaké svátky oslavili společně kapr s rybářem? Jaké jídlo ochutnal kapr na štědrý den? Co uviděl kapr u rybáře doma o vánocích?) atp. Pro určení správné odpovědi je možno znovu použít obrázky z prezentace.
- ukázka přímého postupu práce předvedená pedagogem
- přímá výtvarná činnost – žáci mají za úkol pomocí korkové zátky tisknout kapříkovi šupiny – žáci si prohlédnou a ohmatají netradiční výtvarný materiál, tzn. zátku, pohmatem určují, zda je kulatá nebo hranatá, je-li těžká nebo lehká. Pak zátku namáčejí v zelené barvě a dělají obtisky na tělo kapra
- pomoc při úklidu pracovního místa
- hygiena

REFLEXE:

Formou odpovědí na krátké otázky žáci zhodnotí, jak se jim činnost líbila. Všichni společně si prohlédnou práce ostatních spolužáků. Hotové výkresy budou zdobit třídu (nástenka, okno apod.) Na závěr nebude chybět

a) slova, která předpokládáme, že budou žákům činit problémy (nebudou znát jejich význam) by bylo možné připravit předem na kartičky s obrázky a před samotným čtením příběhu, by žáci odhadovali, co to je a k čemu to slouží.
b) bylo by také možné přidat vždy klíčová slova v podobě obrázků do prezentace (před patřičnou část textu), úkolem žáků by bylo odhadnout, o čem následující část bude.

Bylo by možné pokládat i otázky, které pomohou žákům propojit vlastní zkušenost s tématy příběhu:
Co je důležité při Vánocích pro vás a co bylo důležité pro kapra a rybáře?
Jaké vůně, barvy, chutě se vám vybaví, když myslíte na Vánoce?
Mohou to být i otázky, které jdou „za příběh“ např.:
Co asi měl rybář k večeři na Štědrý den?
Co by se stalo, kdyby kapr rybářovi klobouk nevrátil?
Jak asi vypadal starý rybář?
Co všechno musí umět a znát dobrý rybář?

Bylo by možno některým žákům nabídnout variantu tohoto úkolu - nakreslit „svého“ kapra – tzn., kapra, kterého by chtěli jako rybáři chytit. (mohli by volit – barvu, tvar, velikost...)
2) jinou možností je, aby žáci spolupracovali na splnění úkolu ve dvojicích či trojicích

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

hodnocení učitelkou a pochvala s oceněním za snahu. V návaznosti na pohádku žáci dostanou, stejně jako pohádkový kapr, kousek vánočky s rozinkami. Než začnou konzumovat, přivoní si k rozinkám a také k vánočce, mohou ochutnat i rozinky.

Na toto téma lze navázat pokračováním četby z knihy a vyslechnout tak i další pohádky s vánoční tematikou, ale je také možné pustit vánoční pohádky z PC, kde jsou k nalezení na stránkách <http://www.bontononline.cz/vlastimil-brodsky-petr-narozny-malinsky-vanocni-pohadky-099925820923/>

Tyto pohádky skvěle namluvil Petr Nárožný a Vlastimil Brodský. Také lze porovnat poslech stejné pohádky v originále s četbou učitelky, najít klady a zápory.

Dále můžeme navázat tím, že se žáci pokusí z modelovací hmoty udělat vánočku, mohou využít i školní kuchyňky k upečení vánočky opravdové, tady záleží na podmínkách konkrétních škol.

Na dané téma také můžeme navázat námětovou hrou „Na rybáře“, ke které může být využita didaktická pomůcka s dřevěnými magnetickými rybkami a udičkami. Není-li ve škole tato pomůcka k dispozici, je velmi jednoduché si rybky vybarvit, zafoliovat a vystříhnout, na ústa nasadit kancelářskou sponku a na obyčejnou hůlku připevnit provázek s magnetem a pustit se do hry. Do zdobení a vybarvování rybek se opět mohou zapojit žáci, kteří pak mají z dané hry intenzivnější prožitek.

Použité zdroje:

- prezentace vánoční pohádky vytvořena v programu Power Point, text čerpán z knihy Zbyňka Malinského s názvem „Vánoční pohádky“ – Albatros 1983

<http://www.bontononline.cz/vlastimil-brodsky-petr-narozny-malinsky-vanocni-pohadky-099925820923/>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Výtvarná výchova - Dokážu kouzlit s barvami jako matka příroda?

Cílová skupina: 2. A, žáci se sociálním znevýhodněním, 28 žáků ve třídě

Autorská dvojice: Alena Šačirovič, Josef Myška

Cíle výuky:

- Osvojení si techniky malby temperovými barvami do mokrého podkladu.
- Žáci si rozšíří znalosti o přírodninách a prohloubí svůj vztah k přírodě.

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít):

Hodinu hodnotíme jako vydařenou, žáci aktivně plnili zadané úkoly, ve třídě byla příjemná atmosféra.

Zdroje a pomůcky:

Papíry A1 - ve tvaru palety, temperové barvy, palety, štětce různé velikosti, houbičky na nádobí, kartáčky na zuby, kelímky na vodu

Může se vyplatit, aby žáci měli za úkol předem shromáždit potřebné přírodniny, např. s úkolem, aby donesli ukázat ostatním, co příroda v jejich okolí „vykouzlila“
1) Popř. tento úkol mohou žáci dostat, až po úvodní fázi výuky, např. na společné vycházce.

Učitel a asistent mohou pokládat např. otázky:
Co Vás napadne, když se řekne kouzelník?
Co dělá kouzelník? Kde jste kouzelníka viděli? Jaká kouzla předváděl? Jaké to pro Vás bylo? Co se Vám n tom líbilo?
Asistent může zapisovat nápady žáků na tabuli. Zapisuje např.: emoce, asociace, klíčová slova, která žáci říkají.
Poté je možno pokračovat těmito otázkami:
Co z toho, co je zapsáno na tabuli, nějakým způsobem souvisí s „kouzlením přírody“?
Řekněte, jak to souvisí, uvádějte příklady, ukazujte je také na přinesených přírodninách.
Asistent na tabuli jinou barvou označuje postřehy žáků.
Doporučení: žáci mohou přírodniny pozorovat pomocí lupy (např. ve dvojicích), sledovat detaily, barvy apod.

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

Žáci si prohlíží podzimní listí (tvary a barvy), podzimní suché plody stromů apod.

Diskuze na téma: Příroda je kouzelnice

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

Rozdělení do skupin, dle losování, cca po 3 žácích

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příprava pomůcek, skupiny se domluví na své vizi.

Samotná malba - malba temperovými barvami (míchání podzimních odstínů barev) na mokrý podklad - výkres ve tvaru palety, malba štětcem, dřívkem, houbičkou, prstem apod. dle vlastního uvážení žáků.

REFLEXE:

Vzájemné zhodnocení hotových prací. Porovnání s barvami podzimního listí.

Asistent pedagoga reaguje na podněty žáků, účastní se diskuze, reaguje dle potřeb žáků a učitele.

Učitel/asistent by během skupinové práce na připravené kartičky (stříšky) nadepsal názvy přírodnin, popř. jejich částí. Žáci by mohli na parapety (stůl apod.) vytvořit „kouzelnou výstavu“ – tzn. rozmístit přírodniny, které donesli a opatřit je připravenými názvy. Výstavu by doplnili vzniklými obrázky.

Reflexe by mohla probíhat např. pomocí otázek: Co jste museli dělat pro to, aby se Vám výstava podařila vykouslit? Co jste se dozvěděli nového, popř. co jste si připomněli o přírodninách? Jak byste se cítili, kdybyste kolem sebe neměli vůbec žádné rostliny? Co myslíte, že by se stalo?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Výtvarná výchova - Jaké je vlastně moře? Můžeme ho vidět i slyšet? Nebo i malovat?

Cílová skupina: Žáci 5. A. (1., 5.) – 15 žáků 5. ročníku – 1 žák těžší forma dysfázie, 5 žáků 1. ročníku, celkově 5 žáků je individuálně integrovaných pro řečové vady, všichni žáci jsou ze sociokulturně znevýhodněného prostředí

Autorská dvojice: Ing. Božena Šmolková, Mgr. Michaela Strouhalová

Cíle výuky:

- Kognitivní cíl – vyvození hlásky L, vyjmenovaná slova po L, aplikace ve cvičeních
- Afektivní cíl – rozvoj estetického citění, vnímání kontrastů hudby a barev
- Psychomotorický cíl – vizuální vnímání hlásky L, aplikace „pohybů hudby“ do tahů štětce

Doporučení (hodnocení, komentáře) autorů na základě realizace výukové jednotky (na co si dát pozor, co nejvíce oceňujete, považujete za významné pro ty, kteří budou chtít tento postup využít):
Velmi citlivě vybírat hudbu, identifikovat všechny zvuky z cd, žáci vnímají zvuky citlivěji a mohou překvapit otázkou, co to bylo za zvuk (mít připravenou odpověď například i odkazem k obrázku v tištěné formě nebo pozdějším vyhledání na webu). Doporučuji i mít připravenou slovní zásobu na příslušnou hlásku, stejně tak jako slova vyjmenovaná i příbuzná, pamětně to nestačí – psaná forma je jistější.

Zdroje a pomůcky:
Relaxační A Meditační CD Ocean Atmosphere 2008, PL – 5. ročník
vyjmenovaná slova po L, 1. ročník -
obtahy hlásky L, plyšový lev, lipo,
lampa, listy, fixy, plyšový drátek,
palety, modrá a bílá temperová barva,
tuž, štětec, výkresy A4, A3, špejle,
barevný papír

Vzhledem k názvu výukové jednotky by bylo možno v kroku 1. Zadat např. slova:
Lano, loď, lodník, led, ledoborec, lodivod, lastura, lehátko apod.
Dále by žáci mohli vymýšlet další slova, která mají něco společného s mořem (i na jiná počáteční písmena)
Úkolem páťáků by mohlo být použít vyjmenovaná slova po L ve větách, které se budou týkat moře.

Vlastní popis výukové jednotky:

ÚVOD VÝUKOVÉ JEDNOTKY:

Učitel vede blok globálně pro 1. i 5. třídu, asistent pomáhá hlavně 1. třídě. Prostředí školní třídy v běžném uspořádání.

1. Motivace: Hádanka na téma, co mají tyto věci společného (jmenujeme – lev, liška, Lukáš, lampa, lidé, ...veškerá

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

Žáci by mohli mít příležitost vybavit si odpověď na otázku „Jaké je vlastně moře?“
Jak byste moře popsali někomu, kdo jej nikdy neviděl? Jak byste přiblížili zvuky moře někomu, kdo jej nikdy neslyšel?“
Nápady by bylo možno zapsat a vrátit se k nim po kreslení v závěru výuky, aby žáci doplnili další možnosti, jak o moři mluvit na základě zkušenosti s kresbou.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

slova na l, která si vzpomeneme nebo která máme i na ukázkou jako pomůcku). Žáci hádají – vyvodí hlásku L. 5. třída si zopakuje vyjmenovaná slova po L, 1. třídě vysvětlíme, že to nejsou slova, která na l začínají, ale slova, která mají – obsahují písmenko l. (10 min.)

HLAVNÍ ČÁST VÝUKY:

2. Modelujeme z plyšového drátku (1. třída hlásku l, všechny tvary a 5. třída y, i) NUTNÁ pomoc asistenta u 1. třídy (10 min.)

3. Aktivita s vymodelovanými písmenky – žáci zvedají y nebo i jako reakci na učitelovo zadání. Například: liška – žák, žák zvedá písmenko i, slyším -žák ukazuje y. Žáci 1. třídy zvedají na vyzvání velké tiskací l, malé tiskací l, velké psací l, malé psací l (5 min.)

4. Vypracování pracovních listů, kontrola. Asistent vypíše podle instrukcí pedagoga nejčastěji chybně doplněná slova na tabuli (15 – 20 min.)

5. Příprava výtvarné prezentace (5 min.)

6. Relaxační hudba, malba podle hudby. Instrukce: „Malujte tak, jak vnímáte hudbu, klidně si zavřete oči a volně dělejte tahy štětcem. Když hudba zrychlí, zrychlete tahy, když hudba dohraje, přestaňte malovat. Jak hudba začne hrát, znovu malujte, až pokryjete celou plochu. Klidně si přidejte i bílou barvu, voda umí pěnit a pěna je „bílá“. (10 – 15 min.)

7. 5. třída do mokrého podkladu špejlí namočenou v tuši vykreslí slova, ve kterých nejvíce chybovali (z vyjmenovaných slov), 1. třída naznačí do modrého podkladu tvar lodi a plachtu zdůrazní jako tvar písmene L. Dohled asistenta nad bezpečným používáním výtvarných potřeb (10 min.)

8. Složení lodiček z barevného papíru, pokud je časová rezerva, mohou si žáci na lodičky napsat vyjmenovaná slova po l a prvňáčci tvary hlásky l Pomoc asistenta prvňáčkům. (10 min.)

9. Foukané závody lodiček, na lavici po dvojici žáci foukají do lodiček a posuzují, která se dostane nejdále. (5 min.)

REFLEXE:

V závěru žáci zhodnotili, jak se jim pracovalo při hudbě, co je na zvucích zaujalo a jak byli úspěšní při zpracování pracovních listů. Někteří žáci nechtěli pracovat při hudbě se zavřenými očima, jiným se to líbilo a představovali si mořské panny nebo oblíbená mořská zvířata. Jeden žák si představoval žraloka a tuto představu energicky promítl

Žákům by bylo možno předkládat věty, které opět souvisí s mořem např.:
V dálce se zablýsklo. Uslyšel jsem výstřel z lodního děla. Čas na lodi plynul tak rychle...

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

do tahů štětcem. Prvňáčkům se malování podle hudby líbilo, častěji otevírali oči, kontrolovali si plochu, také velmi hezky vyjádřili tvar plachty na lodičce. Žáci si ověřili, že ještě dosti chybují ve vyjmenovaných slovech, prvňáčci byli spokojeni (5 min.)

Použité zdroje:

PL autor třídní učitelka, pro 5. ročník vycházelo učivo z učebnice:

HOŠNOVÁ, Eva, Martina ŠMEJKALOVÁ, Irena VAŇKOVÁ a Milada BURIÁNKOVÁ. Český jazyk 5: pro základní školy.

1. vyd. Praha: SPN, 2010. ISBN 978-80-7235-453-5

pro 1. ročník z učebnice:

NÁVRATILOVÁ, Mária. Pracovní sešit k živé abecedě: pro 1. ročník ZŠ. Praha: ABC Music, 2012. ISBN 978-80-87722-00-8.

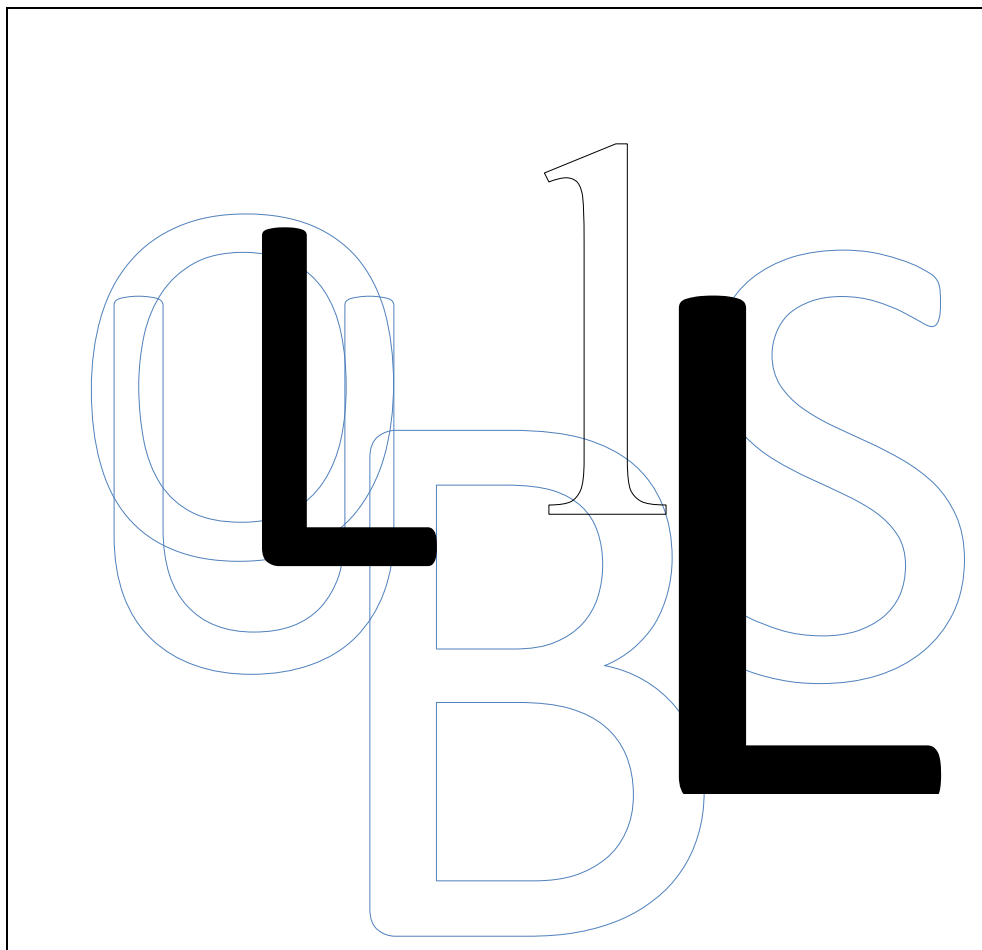
CD Relaxační A Meditační CD Ocean Atmosphere 2008,

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Příloha č. 26

Šmolková_Strouhalová_Jaké je vlastně moře?

Vybarvi písmenka L a l.
Ostatní písmenka vybarvi jinými pastelkami.

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Zdroj: <http://www.celysvet.cz/skin/omalovanky/nahled/technikaletadla/9f2c362b8d502a7e9831c1658a9b6dfe.jpg>

Krajské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum Nový Jičín,
příspěvková organizace, Štefánikova 7, 741 11 Nový Jičín, IČO: 62330403, DIČ: CZ62330403